

КатяБакърджиева

**ИЗ
БОЖИЯ
СВЯТ...**

(съвременни притчи за малки и големи)

Варна, 2001

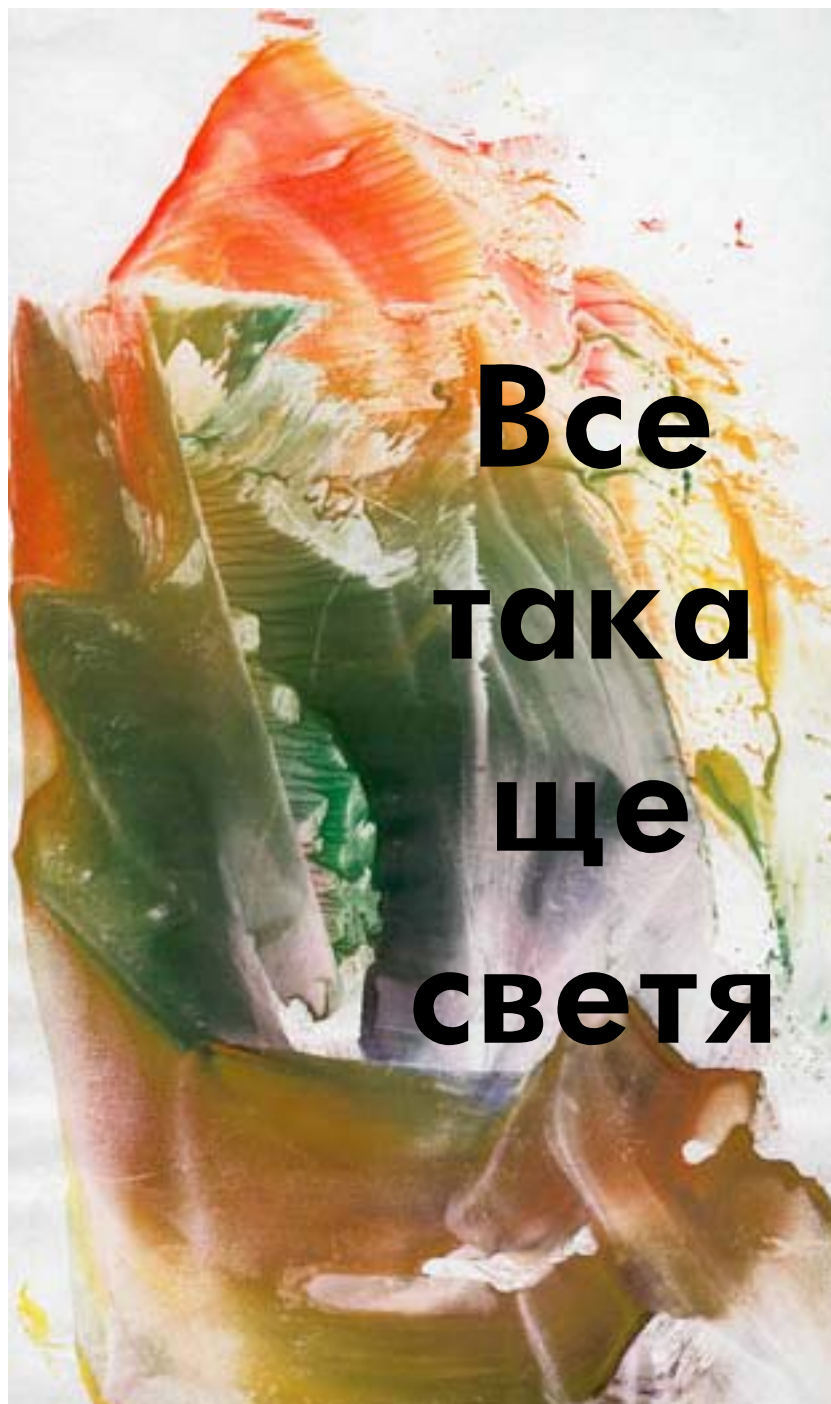
Посвещавам
на моите скъпи
приятели, колеги
и на
свидните ми
ученици

Авторката

Художник: Сия Николова

Цитираните стихове са от известни наши поети

Издателство:

**Все
тако
ще
свєтя**

Лозницата

Беше една зелена лоза, дето се пее за нея: „Вила се ѝ лоза... “. Стопанинът прилежно се бе погрижил тя да извиси стеблото си нагоре-нагоре — така, че да достигне покрива на къщата — плосък плочник. От земята стеблото ѝ пълзеше по стената и излизаше горе във висините, където бе жилището на този грижлив стопанин. Той слизаше с кофа вода да полива коренището, та да се вливат живителни сокове до връх небесата, където о, чудо на чудесата! — на покрива на бездушната циментова сграда се виеше лоза зелена. Тя правеше сянка, а под нея стопанинът се заседяваше на прохлада и премислеше делата си. Като се залюлеят сочните гроздове, той ги поставяше в „гнезда“ от торбички проветриви, за да не ги прилапат осите-безделници, та трудът му да отиде напразно — то от търтеи отърване няма на тоз свят!

Редом до стеблото на лозницата, долу на улицата, бе израсло и дърво с барабонки. Тази съседка на лозата бе много бърлива. Бръщолевеха листата ѝ какво ли не! Скромната лозова пръчка си мълчеше, но барабонката, понеже бе малко лекомислена и развейпрах, не се съобразяваше с характера на съседката си, а плещеше ли, плещеше...

— Виж какви са хубавки децата ми — хвалеше се тя. — Едно от друго по-зеленки, кръглолики като минуничици. На десния клон са по-приказливките на мама, подухне ли ветрец — и се разприказват. Професори ще ми станат. На левия са песнопойките като Мадона. А ти си едното голо стъбло, яловица, че и поизкривена, безплоднице, да ме извиняваш, ама...

Докато рече лозата да отвори уста, барабонката продължаваше:

— Има един клон, където са ми ксилофончетата — свирят на ксилофон кога задуха по-силно.

— А за какво служат плодовете ти? Ядат ли се? — успя да попита лозата.

— Ами... хлапетата май правят от тях куршумчета за прашки. Замерят там... врабчета ли, що ли...

— Ти отглеждаш войнолюбци, така ли?

— Я не заплашвай с международния съд в Хага! Проточила едната гола върлина и си умира от завист, че си няма дечица.

— Но аз... — опитваше се да се защити лозницата.

— Какво ти, какво? Аз съм честита и богата с моите рожби кръглооки. На долния клон ми са като грахчета, а се знае каква роля е изиграло граховото зърно в приказката за царкинята. На горните клони пък дечицата ми са като ментени бонбонки, на мама красавците! Няма по-кръгли и по-зеленки от моите деца на цялата планета!

Витата лоза посочи мълком там горе — към покрива.

Барабонката се надигна любопитно и се вторачи с яд. Там, на терасата върху покривната плоча, засенена от витата лозница, седеше морен стопанинът, откъснал си налат с нектар грозд, и вкушаше с наслада, размишлявайки за добрите дела на добрите хора.

Барабонката беше от самовлюбените завистливици. Не се изчерви от срам, а позеленя още повече...

Палавиврабченца,голичкикраченца...

И момченцето, застанало на сцената, започна с висок глас:
— Палави врабченца, голички краченца...

... голички... го-лич-ки...

И заплака. Забравило бе стихчето по-нататък. Учителката от детската градина, скрита зад паравана, а и майка му, наред публиката, напразно му подсказваха. Момчението се бе разсърдило на себе си, и на учителката, и на майка си, и на всички майки в залата, дошли да поздравят децата си с празника на мама.

Чуваше думите, които му шепнеха, за да продължи, но бе яхнало ината си като магаре, запряло се наред мост — ни насам, ни натам. И друг път то така си го яхаше, а баба му думаше: „Ти да не си по-голям от тоя инат, защо се оставяш да те надвива?“. И то си представяше „тоя инат“ като озъбена грозна хала, която иска да го повали...

Като свърши тържеството, майка му каза с най-ядосания си глас, че е най-лошото момче в детската градина. И че го наказва с нещо си. То пък реши да накаже врабчетата, дето заради тях... Извади от храстите скритата си там прашка, дето си я трампи с едно момче срещу лимки, и то какви — пъстраци! И тръгна Сърдитко (да го наречем така, а?) край дърветата с диви кестени. Беше си напълнил джобовете с камъчета и барабонки и обяви война на врабците. Неочаквано, в гръб, пиратски. Те се зачудиха кой ги напада така вероломно. Полетяха на ята, съобщаваха на братовчедчетата си от съседните дървета-държави, че зли извънземни идат с НЛО. Но къде може да се скрие един врабец? Само в листата на добрите дървета. А противобомбени скривалища ли са листовците на едно дърво? Снарядите ожесточено прелитаха. Едва се спаси пърхачното ято. Сърдитко приседна на един камък да си почине. И същински безчувствен разбойник, се прибра вкъщи и излапа цели две филии с лютеница.

Заспа вечерта непробуден сън, без да го бори съвестта. Като се събуди — що да види! На прозореца едно зъзнещо врабче почукваше с човчица. И Сърдитко изведнъж си спомни забравените вчера стихчета. Отиде до прозореца, изпъна се като на сцена и изрецитира:

*Палави врабченца,
голички краченца,
гладнички душички
само за трошички.*

*На прозорчето кацнете.
и трошичките клъвнете,
хвърлям ви ги със ръчица
от сърце и от душица.*

Дори си спомни думичките и на другарчето си, което добре си ги каза:

*На прозорчето ми кацна сивото врабче
и зачука по стъклото с човчица-чукче.*

Така чукаше тая сутрин и сивото врябче. Може би и него бе прогонил вчера? Злият разбойник полека отвори прозореца и отрони трошички от бисквитата, която гризеше. Врабчо закълва. Сърдитко се усмихни. Не, не беше вече Сърдитко, а едно добро дете.

Старецът

Джоки беше малък рошльо, разглезен от децата на човека. Ту му вържеха панделка, ту го подстригваха, къпеха го и го триеха с хавлийка. Той се разлайваше в знак на добро приятелство с тихо ръмжене.

— Джоки, какво искаш, миличък? — галеха го децата и родителите им. Той бе воден редовно на ветеринар, обезпаразитяван, хранен със специална кучешка храна, извеждан два пъти на ден с каишка на разходка. Джоки разбираше донякъде човешки език. Изрекат ли децата „разходка“, той си взимаше със зъби каишката и им я подаваше. При изговарянето на „слуш“ заставаше на два крака, изпълняваше команди „донеси“, „дай“, „легни“ и това беше гордост за семейството на Човека. Децата му пееха позната песничка, като сменаха „Шаро“ с „Джоки“:

*Джоки е още малко кутре,
Джоки не може да разбере
где е на двора старият пън,
Снежко затрупа всичко навън.*

Той кимаше с глава в такт, за да покаже, че е и музикален — т.е. всестранно развито пале. Имаше си той стара кушетка, останала от дядото на стопанина, лягаше вечер на възглавничка и чакаше децата да го завият с неговата му завивка. Препираха се кой да го

нахрани, преди да легне да спи, подхвърляха му ту кремвиршче, ту наденичка, ту други някакви човешки гъделчета за ядене, които той умело ловеше във въздуха.

— Как скача като лъв! — възхищаваше се семейството.

А вълн, на двора имаше още едно същество от кучешки род. Старият Балкан. Той лежеше насами земята. Рядко влизаше в къщичката си, свикнал да му бъде пред очи домът на стопанина, да бди над него, да е нащрек срещу зли люде. Не беше галено чедо като Джоки. Подхвърляха му гол хляб в една копанка, отопен в тендежерите с готвено, слагаха му вода в олющено канче и никой не се занимаваше с него.

— Той е стар — казваше Човекът.

— Той е стар — повтаряха децата му. Забравил бе младините си. Не изпълняваше команди за разиграване — отвикнал бе от такива детински игри. Тъжно гледаха големите му кучешки очи. Вечер го отвързваха да походи из двора, но той унило обикаляше без да се опита да се шмугне навълн, както хитруваше Джоки. Послушно се връщаше и чакаше да го завържат отново. Но когато край оградата застанеше, непознат или пък влезеше в двора, Балкан се преобразяваше — лаеше на провала, и а-ха да скъса синджира.

— Той е стар, ама още държи фронта — думаше Човекът.

— Той е стар, ама още държи фронта — повтаряха децата му.

В гласовете им се прокрадваха нотки на гордост, но тя бързо отминаваше, когато край тях се завърти галеникът Джоки.

Веднъж обаче... Една нощ, когато всички спяха най-сладкия си сън, прескочиха оградата две човешки сенки. Усети ги Балкан. Те му подхвърлиха нещо за залъгване на кучешко гърло, което той погледна с презрение и залая с най-страшния си глас, с какъвто лаеше на младини.

Тогава той беше любимецът на стопаните. Единият от двамата се приближи и го удари с нещо твърдо, но Балкан успя да го захапне за крака.

Стопаните най-после се събудиха от сладкия си сън и скочиха разтревожени. Джоки, изплашен залая изпод леглото си. Единият от крадците бе изчезнал, а ухапаният бе паднал разтреперан с окървавена нога.

Полицията, която вече бе по-друга, не отговори по телефона, че не се занимава с битови кокошкарски истории, а дойде на часа и залови крадеца. Настигна и другия.

На утрото децата попитаха родителите си:

— Мамо, тате, вие знаете ли приказката за изоставения старец, дето му слагали да яде в една копанка, че вече бил остарял?

И погалиха стареца Балкан, и му сложиха кокали за ядене и куча храна от тая на Джоки. И водица прясна му сипаха. Само че не разбраха дали мама и татко знаеха оная приказка, защото те замълчаха.

Белоушко

То беше едно малко хубавко мишле — сивичко с бели ушета. Майка му казваше, че те ще му носат късмет. Уж късмет, ама като направи някоя пакост, все тези бели ушета дърпаха майка му и татко му за наказание.

А което си е право, Мишо не беше от съвсем послушните. Ту ще се измъкне из дупката на тавана, където беше апартаментът на мишето семейство, ту ще се заиграе с малките котенца на Писана. Те бяха още съвсем мънички и приличаха на мишлета, та майка им не забелязваше разликата. Тя не, но стопанката на къщата имаше човешки очи и без малко веднаж да улови Белоушко за опашлето. Къде, къде — мушна се той през една дупчица точно в долапа с храната на хората. Закуси като на коктейл. Отвори тоя бюфет детето на стопаните и се стресна, но Мишо му намигна:

— Моля ти се, приятелче, не ме издавай.

Детето се смили над него, но заклати пръстче:

*Ой, мишленце пакостливо, пакостливо и игриво,
Ой, какво, какво направи с твоите зъбчета корави:
питката си гризнало, сиренцето близнало.*

Мама се закана живо да те хване...

А пък котката от двора вече иде.

*Скоро, скоро, ой, мишленце мое клето,
бягай, бягай на полето.*

*Там ще бъдеш надалече –
да не правиш пакост вече.*

Като чу думата „котка“ Мишо се стресна. Мама му беше казала, че това е най-страшният звяр, от когото трябва да се криеш в миша дупка. И Белоушко избяга. Юрна се по една пътечка и се озова в големия град.

— Охо — рече един човек, който успя да приклеци опашката му и го мушна в една клетка. — Ти ще ми носиш късмет.

„Ето къде ми бил късметът“ — помисли си Мишо. И се зарадва. Пък и добре се почувства в новата къщичка — защитен от всички злини.

Заведе го Човекът на едно място, което нарече „панаир“. А на панаир – като на панаир. Люлки, свирки, балони, стъклен памук. Отбиваха се и пред клетката на Белоушко. Той мачкаше в лапички някакви топчета, а Човекът ги измъкваше и подаваше да хората. Ако се случи да изяде някое топче, беше наказван гладен и Мишо разбра, че не бива да прави това, а да подава топчетата. От допира си с хората беше добил известна интелигентност. Схвана, че като си изпълни добре задачата, ще получи някакво хранително гъделче.

И той заработи в офиса си като същински президент на фирма. Хората прочитаха написаното в топчетата и се радваха: „Любов и щастие завинаги“, „Успехи в бизнеса в най-скоро време“, „Голямо богатство от реституция или завещание от роднини“.

Да, но еднообразието доскучава. Пък и седеше като в затвор Белоушко, а не беше свикнал, да живее така. Веднъж, когато Човекът бе забравил отворена вратичката на офиса на мишлето, то се шмугна и избяга. Ами сега? Намери се на полето. Толкова дълго бе тичал, че се замори. Но ето ти отново късмет — там го намериха родителите му, които къде ли не го търсиха, та отидоха да питат и полските гризачи — така и така, не са ли виждали един непослушно с бели ушета. Прегърна го татко му, заплака от радост майка му. Като се огледаха, видяха нападалото зърно по стърнищата и решиха да се заселят там. И птици, и гризачи доволно се хранеха от това зърно.

Изкопаха си една миша дупка за къщичка и останаха да живеят на полето. Поне да се спасят от тия човеци, дето все ги преследват! Белоушко щапукеше и ровеше с лапки — сам си намираще храна. Така разбра колко ценен е животът на свобода и колко сладко е да се потрудиш, без да те заставят насила, за да се нахраниш. И още нещо разбра: че късметът не е в ушите, а в това сам да си го постигаш.

Щъркелшарен, дългокрак

*Ето ги пристигнаха
птичките от юг,
с жълтички коремчета
кацат там и тук.*

*Алени герданчета
имат на врата,
като пъстри капчици
срещат пролетта.*

Радваха се децата, посрещаха ги със стихчета и с весели викове. Ала най-много се радваха на щъркелите, че те бяха свои птици, правеха си гнезда насред село.

*Щъркел шарен, дългокрак,
я затракай трака-трак!*

— пееха децата на птицата, която носеше щастие на хората заедно с пролетта. Докато ръкомахаха, зяпнали ахнаха: този щъркел не беше като другите, а целият бял. Като бялата ластовица на

надеждата и вярата! Изтичаха да го огледат от другата страна — дали и отвсякъде е бял. Бял си беше.

— Това е на добро — рекоха старците.

— Дано! — откликнаха младите.

Чу ги нестандартният щърк и му стана драго. Значи той можел да носи някому щастие? И не само някому, а на всички хора? И като как да им стори добрини?

— Я да видим в чий двор ще свие гнездо? — чу той да се питат людетете.

И реши да свие повечко гнезда върху повечко комини. Да, ама за пуста икономия селяните не готвеха на електрическите си печки, ами на стари — „циганска любов“ със съчки от гората. А като се потруди с гнездата Белият затъкна доста комини. Изнесоха хората кюмбетата навън. То пък се опуши селото. Ама как да скършат хатъра на тоя бял египтянин! Види се такива са табиегите на белите щъркели! Нали са по-бамбашка от ония с чернобелите дрешки!

А Белият реши, че е зарадвал хората, като е поставил повечко нишани по къщата им. Какво друго добро да им стори? Сети се, като отиде край реката за жаби. Наобядва се и намисли да набави обяд и на селяните. Нали беше още недоимък! Удушваше крастави жаби и ги спущаше в дворовете. Да си хапнат дечицата.

— Мари, квой туй чудо? Крастави жаби падат от небето! Гнусотия! — викнаха майките им.

— Поличба трябва да бъде! — рекоха някои.

Но децата, дето и на гърба си имат очи, видяха откъде иде поличбата. От дългия клон на Белия щърк. Без малко да го погнат с камъни, но старците не им дадоха — грехота е, рекоха.

Стъписа се Белият. Нали уж белотата му беше нишан за добро? Отиде при мъдреца-бухал. „Така и така, дълбок поклон пред мъдростта ти, приеми моите щъркови почитания. За съвет съм дошъл“. И разказа патилата си. Бухалът извади дебелия Книга на мъдростта:

— Нали си грамотен?

— А, понаучил съм буквите от човешките деца, надничах в букварите.

— Потърси на буква „Г“, като „га-га“ — глава „Гледни точки“.

Застана на един крак Белият под брестова сянка и засрича философската концепция и разбра от сложната наука, че трябва така да действаш в живота, че да се съобразяваш с гледната точка на съществата около тебе.

— Значи моята гледна точка за гнездата и жабите не съвпада с тая на човеците? — проумя Щъркелът.

— Ние сме различни божи твари, но можем да живеем ведно, ако не си пречим един други — потвърди Бухалът. Ти носиш на хората щастие само с това, че си друговат, че те има ката ден край тях и ги радваш с белотата си. Белият се върна различен и децата пак запяха „Щърк клечи, аз хвърча“, а хората гледаха с умиление Белия и вярваха, че им е изпратен с блага вест и надежда за добро.

Избожия свят

Меца и Мецан, събудили се от зимния летаргичен сън, се заприготвяха за дълъг път.

— Накъде така? — попита горската клюкарка Лисана.

— Ще мръднем малко да повидим децата, че сегашното велико преселение на животинския свят, ги отнесе къде ли не. И горите ни отесняха, че ги палят човеците урбулишката. И безработица, нали знаеш, та се пръснаха дечицата ни.

— А, то вие сте добре. Бриджит Бардо ви глези, палати ви построи.

— Ох, ох, тя се грижи само за мечките от катуните. Тях настани в резервати. А ние — от електората мечи — да мрем ли?

Изпрати ги горското население по живо, по здраво. И да внимават по границите, да не носят много мед, че да им го конфискуват. И да не хартишат по чужбинските гори, хептен без мечки ще останат нашите...

— А, ние сме на възраст вече, не ни трябва имигрантство — рекоха.

Мина, не мина време, ето ги — връщат се. Почерпиха по някоя кисела европейска круша, от Европейския съюз. Ама Меца с капела, а съпругът ѝ — с нова шуба. Заразказваха пътешествениците.

— Отидохме най-напред във Франкфурт на Майн в Германия при внука Мечо Пух. Той ни беше много ученолюбив, изучи се по компютрите, е такива там ги търсят под път и над път. Нека видят какво струваме. То някога и ние сме дали нещо на света, ама и сега даваме. От там отидохме в Дания при наша Мецанка, нали там си намери еща — заможен, бива си го, бизнесмен, търгува с мед. Ама не я пуца по горите на воля, да си стояла дома. Не ѝ е хубаво. Пък и дечицата им — едни хилави, не ги каляват по горите, пък и едни гори...

— То нашите гори никъде ги няма, колкото и да ги палят. — откликнаха приятелите им горски.

— В Норвегия, не щеш ли, срещнахме наши хора — роми мургани, дето ни водят с каишка да правим сеир по градищата. Малък е светът... Конуцисахме се с братята, ама те бързо се върнаха, че ги излъгали за работа там. Бедни, бедни, ама дали по 1000 марки на вятъра на менте превозвачи.

А в Швеция...

— И там ли бяхте?

— Там намерихме сестрините деца — на Мецундра. Медовина им занесохме, че много я обичат. И някое друго бурканче компот от дренки. Леле, викат, тукашните дренки като барабонки. Работят децата, чинии мият по заведенията, по горските хижи. Есенес, казаха, се връщат, че то живот ли е! Нали сега няма визи, ще си се приберат спокойно.

— Е, хубаво, дано се върнат. Майките и бащите им очите си изплакаха...

— Пък в Канада...

— Ама до там чак стигнахте?

— Там са децата на стрина Медарка, чичови деца. Ударили го по американски начин на живот. Правят джунгурбаш по улиците, прескундват се за едното парче корав хляб. Ама се държат на голямо. Понесли сме им оскруши, масловки, че тука си умираха по тях, а там се мусят: кой ядял такива простотии.

— Не ги е срам! — заклеиха ги всички.

— Не се заседяхме там и — обратно.

— Ама сте се докарали, де — ехидна реплика нечия.

— А, от трета употреба е капелата ми — рече Мецана, пък неговата шуба я изхвърлиха на боклука племенниците, та от там я взехме. А бе, нали се прибрахме по живо, по здраво. В родните бърлоги, дето никъде ги няма.

Децата от горското училище ги изненадаха с рецитал:

*Къщичке на дните златни,
кът свиден и мил,
и за царските палати
не бих те сменил.*

Здравецът

Здравецът живееше до горския люляк край ромонливото поточе. Той обичаше влажни места и много се радваше, че е израсъл в сенчестите усои. Над него свеждаха клони ухаещите люляци. Здравецът, неспокойно се надигаше да помирише и подканяше своите пъпки също да се разтворят. А неговите цветове бяха розоволилави подобно на люляковите, затова здравецът и люлякът се имаха за побратими.

— Хайде да разпръснем аромат из цялата гора — решаваха побратимите. И упойваха птиците горски и живинките из леса. И се вдъхновяваха поетично. Миналата пролет един поет се бе усамотил до поточето и от него люлякът и здравецът бяха научили стихове:

*Песни пеят птиците, птиците, певците,
Сред зелената дъбрава песни пеят и възпяват —
синевата в небесата, пъстротата на полята,
бликналите извори и росата призори.*

Стихваше горската вселена, унесена от поетичните слова, потъняла в упойващото ухание на люляк и здравец.

Ала веднъж там пристигнаха туристи. Отъпкаха люляковия храст, накъсаха си от него, та чак го заболя снагата. Нахвърлиха и отпадъци от закуската си. Една жена зърна здравеца и рече, че искала да си отръгне да си засее в градинката. Здравецът се зарадва — ще тръгне на пътешествие...

Намери се в тъгъла на една градина до влажна стена и ето ти късмет — над него — люляк, побратим нов! Зарадва се здравецът, че му беше жално за родните места.

В тази градина стопанката поливаше вечер цветята с нещо дълго като змия, казваше му маркуч, я в гората ги оросявяше росата и дъждецът от божите небеса. Стопанката бе окачила на едно дърво кафез с кандеринки — ужким пеят горски птици, а в гората те си пееха и летяха на воля...

Дойдоха веднъж гостенки на жената и тя ги поведе из градинката си.

— Това цвете е „завистта на съседката“, а онова — „куча муцуна“. Пък тая „меча лапа“ не спира да се въди. Ето я и „дебела Мара“...

Здравецът изтръпна. Как може тия красиви цветя да имат такива грозни имена? Няма ги росенът, игликата, синчецът... Къде бе попаднал той? Вечерта попита люляка. Той му се изсмя — добре им било тука — поят ги, торят ги. Изтърпявали като ги късат и ги поставяли в едни съдове, наричали ги „вази“. Имената ли? Е, имена всякакви по света... Не, този градски люляк не му беше побратим като горския люляков храст.

Задушаваше се здравецът. Не бълбукаше поточе, а съскаше като змия този мар-куч, не синееха късове небе, не пееха птици всякакви, а тия затворници в клетка цирикаха, примирени със съдбата си. Цветя, назовани грозно, се кланяха раболепно на предвзети дами.

Не издържа здравецът, горско чедо. Клюмна. Преди да изсъхне, привидяха му се родните простори, заромоля поточе, дъхна му аромат люлякът-побратим и птички божи запяха песента на поета...

Интелектуалци

Червейчето закривуличи из пясъчната алея в парка и крачетата му направиха улейчета. По него мина голият охлюв и остави лъскави пътечки. Майският бръмбар — бар хъш — загради кривулиците като в рамки и заяви:

— Аз ще ви бъда мениджър за тия творби на изкуството. Ще ги продаваме с долари и ще делим на половина печалбата.

— Какви творби на изкуството, г-н Бръмбар, то нищо не му се разбира, като го гледаш — запротестира мравката.

— Така виждаме света с авторите, така го изобразяваме. Ние,

интелектуалците, вечно сме неразбрани от простолюдието.— и той вдигна висока яка и погледни иззад тъмните си очила.

Червеят и охлювът отвориха уста — да поспорят за процента, но смееха ли — сетиха се, че бръмбарът имаше връзки с подземния свят.

Нададоха уши мравката и паякът. Той показа своята плетеница от тънки нишки и попита на ухо: „Колко?“. Мравката пък захвали своя мравуняк — истински шедьовър да изкуството. Бръмбарът рече:

— Мога да изнеса твоята пирамида в чужбина по другия начин. И брукселските дантели на паяка — също. Изгодно е и за двама ви.

Тогава се чу един висок тънък глас из дървото някъде:

— В пространствения свят, в глобалните измерения... като се има предвид структурализма... погледнато конвенционално, съвременните творби на изкуството от гледна точка на...

Излагаше своята теория изкуствоведът Врабец, нахлупил таке и заметнал дълъг шал.

— Ти пък поне да разбираш нещо от изкуство — промърмори пеперудата, но тихо, защото се сети, че Врабо е човек на някого.

— Що не направим един пленер с разпродажба? — обади се мухата.

— Ти пък какво ще предложиш? — изсмяха се всички.

— Аз ли? Сега ще видите — изцвъка тя една индивидуална купчинка.

И поясни:

— Така виждам аз света, така го...

— Давай, ще мине — съгласи се бръмбарът — Снобите много ще разберат какво точно е това!

Пеперудата вече не се стърпя:

— Ако става въпрос, шарките по моите криле нямат равни!

— Но в тях няма никакъв абстаркционизъм — пресече я Врабо — Само старомодна хармония на цветовете.

Бръмбарът му подмигна и двамата се разбраха.

Пеперудата се сви — нали знаеше, че бръмбарът е от тъмния свят, а Врабо е човек на...

— Привет, интелектуалци!-извряка гаргата. Накъде без мене, попшевицата? Коя чалга минава без моя милост?

— Като се има предвид—започна пак Врабо и намести такето и дългия шал артистично. — Чалгомюзиката е неотразима в процеса на... Класиката отмира, тя е в дисхармония... А попзвездата Гарголина с последния си албум „Желая те, не ща те“ е върхът!

— Благодаря ви, обичам ви, фенове! — изкряка Гарголина и отлетя.

Бръмбарът нахлупи тъмните си очила и вдигна пухеста яка. Успя да предложи на Гарголина да ѝ стане импресарио за концерти в чужди гори.

— Ако мога и аз да се включа — пропя чичопейчето. — Моето изкуство не може да се мери с това на Гарголина.

— Кой, ти ли бе? Кой си ти? — настръхна Врабо, човекът на някого. Подкрепи го и бръмбарът от мафиотския свят. — Я си гледай здравето!

Пеперудата и чичопейчето се свиха един до друг. Повече не продумаха. Останалите интелектуалци също благоразумно замълчаха.

Калинке, малинке

След като захвърлеха ученическите чанти, градските чеда ги отправяха към село при баба и дядо за икономия, че не на всички родители им допадаха финансово разните там лагери за отдих... Баба и дядо пък им връчваха по една козичка да я пасат по къра, за да се учат на труд и да разберат откъде идат млекцето и сиренцето с витамини. Гражданчетата се омешваха със селските си връстници и тръгваха да изучават горската флора и фауна, дето я знаеха поназубрена от учебниците.

— Калинке, малинке, къщата ти изгоря, децата ти плачат — напяваха селските им акрани.

Градските продължаваха с куплетче:

*Калинчице, капчице, дай ми твойта шапчица,
да ида в горица, да сбера тревича
и шарено цвете, да се кичим двете.*

Но не-щеш ли Калинка чу задявките и отвърна:

— То бая гора изгоря — от сушата ли, от що ли друго, ама моята къщица е здрава, и дечицата ми, Бог да ги поживи, са добре. А колкото за шапчицата — не си я давам. От китка не се отказвам, даже и перце ще ми прилича някакво на капелката като на дама от висшите етажи.

Децата така и не разбраха бръщолевенето на Калинка и продължиха да си пасат козичките, та вечерта да пийнат прясно млечице. Край Калинка се завъртя един Калинчок, но тя не му обърна внимание. Поосука мустак зеленоок скакалец. А, това е друго нещо, може би чуждоземско? На другия ден той пак се появи. Калинка предвидливо бе отишла на козметичка — да почерни точките си по крилете, напръска ги после с марков лак, купи си тоалет от моделите на Джина Ник — последен писък на модата, а от изисканата къща за шапки „Беллора“ си избра шапка-фантазия. В този си вид можеше да се появи пред Скакалечко. Той не бе променил външността си — дойде пак със зелени крилца и дълги скокливи нозе.

— Ти защо нямаш черни точки? — попита Калинка, чиято

представа за естетика бяха криле с черни точки. Попита го и защо скача толкова високо.

— Затова ме наричат скакалец — отговори той, — че не летя, а скачам. И не мисля, че ти си с недостатък, понеже нямаш крака за високи скокове като Стефка Костадинова.

Заиграха се двамата по поляната.

— Вижте, вижте! — викнаха децата с козичките. Зеленият Скакалечко подскачаше високо над тревите и хоп — кацна върху полския мак, който го привлече с червения си цвят. Калинка-малинка, литна по него и кацна на същия мак. После тя отново полетя и кацна върху жълтия кантарион — билка такава лековита. И Скакалечко си плю на петите и се намери върху билето.

— Виж колко е интересно, когато сме различни — каза ѝ той.

Калинка се съгласи. И схвана, че не е важно приятелят ѝ да бъде чуждо насекомо, а да е добър и обичлив. И още нещо разбра. Щото всичката ѝ прелест, нагласена от стилисти и модисти, беше се размазала от дъждовните капки, които накапаха внезапно и Скакалечко побърза да я отведе под едно голямо листо на репей, разположил се нашироко. Калинка си остана такава, каквато си беше, преди да е натруфена, тъкмо такава я харесваше скакалецът. И той си остана такъв, какъвто си беше и Калинка го прие за приятел верен.

А децата отново запяха: „Калинке, малинке...“. Тя кацна на ръчичката на най-малкото момченце, то се изгъна напред сред поляната:

*На моето пръстче кацна една червена калинка
на черни петна. Ще чакам додето разтвори крилца.
Недейте я буди, послушни деца!*

Изръкопляскаха му, но видяха: на страни стоеше обиден скакалецът, че за него нямаше стихче. И понеже не знаеха, измислиха си:

Скакалечко, лечко, скачай надалечко!

Те бяха прилежни ученици и учителката им бе възлагала да пишат не само есета, а и стихове, та разбираха кое що от стихотворна техника.

После продължиха да си пасат козичките, та довечера баба да им надои прясно млекце с витамини. А Калинка и Скакалечко благодариха на децата за литературното утро и отново се понесоха в луда игра над поляната.

Китайската роза

Новото цвете на балкона имаше пет едри хармонично разположени в кръг червени листенца и нежен, издаден напред, тичинков цветник. Красиво, ярко цвете, изпъкващо сред зелените листа на ствола си. Стопанката го бе поставила в изящна саксия сред другите на терасата. където през лято излизаше на хладина и се любуваше на цветята си.

Червеното цвете се намери до едно мушкато — също ярко алено. Неговите дребни цветове бяха съчетани в едра китка — със своя красота. Но мушкатото беше нашенско цвете, докато другото — екзотично. Мушката имаше във всяка махала, във всяка цветна градинка, на всеки балкон и прозорец. Затова то беше на „ти“ с останалите цветя, посадени от женска ръка за радост на човешкото око. Повечето цветя го уважаваха, но някои го имаха за обикновено, че обикаляше от саксия в саксия.

— Дай ми от твоето, розовото — искаше съседка.

— Ама ти ще ми дадеш от твоето бялото, че нямам от него.

Тъй, като мушкатото беше най-разменяното цвете, то знаеше всички новини и клюки в махалата.

— Коя сте вие? — попита то първо новото цвете.

Като научи, че се нарича Китайска роза възрази:

— Погледнете там отсреща в градинката на баба Ирина — ей ги розите. Не ни заблуждавайте, моля.

— Но аз съм отглеждана в китайски дворци.

— Аха, така значи. Я да те помириша. Никакъв аромат. Ние може да не сме от китайска имперска династия, но си имаме и хубост, и аромат. Моля да ме извините, ако нещо...

Червеното цвете му отговори с презрение:

— Вие сте обикновени цветя без никакви благороднически корени, докато моето родословно дърво...

— Ние сме били 500 години под робство, затова са заличени санове и титли при нас. Ама е оцеляла българската роза маслодайна, и ружата и шибоя, и карамфилчето, че и моя милост. От вековете идваме.

Някои цветя, които дотогава гледаха със завист пришълката, обърнаха благодарствен поглед към мушкатото за неговата патристична реч. Но други склонни към чуждопоклонство, което ходеше не само по хората, а и по флората, ухажваха Китайската роза — все може да имаш някаква полза от съприкосновение с чужденка, друго си е. Те погледнаха с укор мушкатото и дори го нарекоха „прост балкански субект“.

На свечеряване обаче цялото цветно население на терасата ахна. Китайската роза започна да свива петте си листенца.

— Какво става с вас? Лошо ли ви е? Успяхте ли да си осигурите домашен лекар или да викаме „Бърза помощ“.

— Не, аз... Моят цвят умира вечер — с приглушен глас задъхано изрече тя. — Утре ще цъфне друг, но всеки е едnodневен.

— Чуждоземна красота — едnodневка, значи, нетрайна... — промълви мушкатото. А ние сме си с жилави корени и си цъфтим ли, цъфтим...

Балканската флора кимна съпричастно.

Седефка

Беше красива мида. От бял седеф, светец с елмазен блясък. Край нея обикаляха ту рапани, ту охлюви белостенни, ту черен или друг някакъв мидар. Но тя си знаеше цената и не клатеше капела комуто и да е. Съзнаваше, че, е красива, че блести, че е изящна с лъчеобразните релефни линии върху черупката си.

Веднъж поотвори тези черупка, за да вдъхне и тя от въздуха, който поемаха други морски твари. Случайно в нея се вмъкна любопитна песъчинка. Е, всеки знае какво става по-нататък. В лоното на Седефка се образува бисерче. Само че нашата мида не знаеше, че носи в утробата си такава ценност. Ако знаеше, сигурно щеше още повече да се възгордее. Тя държеше преди всичко на външността си. Кипреше се, оглеждаше се с часове в морското огледало и плуваше грациозно, а по нея винаги имаше опашка от мъжки същества. Понякога се излягаше върху зелени и тъмноцветни водорасли, друг път се люлееше върху някоя задрямала медуза или се возеше на гърба на бърз рибок. Весело преминаваше животът ѝ, весело и безгрижно. Седефка наивно си мислеше, че ще бъде все млада и красива и ще има кандидат-женихи. От време на време седефената мида усещаше, че някаква тежест я кара да се задъхва. Но по-важното беше да бъде красива черупката ѝ. Това приятно гъделичкаше самовлюбената ѝ душа.

Но годините отминаваха. А когато годините отминават, знае се, всяка жива твар остарява. Седефка усети това, когато разбра, че никакви, мъжкарите вече не я ухажват. Как така? Не е възможно! Но протестите ѝ бяха просто от безсилие. Тя беше сама, изоставена. Черупката ѝ вече не-блестеше така ярко, личаха по нея драскотини, релефните лъчи бяха потъмнели.

Мидата се провлачи към брега, отпусна снага. Тогава един младеж я разтвори и извади искрящия елмаз. Седефка изгледа с удивление това дребно зрънце, което грееше като малко слънчище. „Аз съм носила тая прелест без да зная!“ — учуди се тя. И разбра: не външният блясък е важен, а онова, което носиш дълбоко в сърцето си.

Не ми е работа

Свраката седеше на един клон и ловеше мушици, като се оглеждаше наоколо. Прелетя покрай нея косът.

*Добре дошъл, кос,
наш пролетен гост!*

Така го поздрави свраката с познато стихче, за да покаже, че разбира и от поезия. Той ѝ отвърна и понечи да полети, но така лесно да го пусне г-жа Сврака!

— Как са косерицата, и косенцата? Чух скоро (то пернатите какво ли не говорят!), че Човекът ви калесал на лозе да копаете, да вързвате, пък вие сте се правили на глухи, ама кога дошло да се бере гроздето тръгнали сте с децата барабар... Сложил Човекът едно плашило с дрънкулки като пънкар, ама само глупавите гарги бягат от него...

Отлетя Косерът, без да отговори дали е вярна приказката... По него Свраката проговори: „Знам те аз колко си работлив...“ Насред поляната размаха ушета малкият Зайко.

*Зайче дългоушче, с беличко кожухче,
с ален очички като две звездички
с пухкави две лапки като във чорапки...*

примами и него Свраката със стихче, за да изяви рецитаторските си способности.

—Къде така? Да си поиграеш ли? Че много рано те пуснала майка ти! Закусил ли си? Какво закуси? Морковче? Ами майка ти опета ли вече? А, татко ѝ помагал? Той какъвто е женчо... Ами какво ще готвите за обед? Зеле? Откъде го взехте? Купихте го от една градина? Знам аз как го купувате вие от градините, ама не ми е работа...

— О, Кумице Лисице, де се дяна? Пстой да си поприказваме, то няма с кого да си продумаш...

— Бързам, бульо Сврако. Стопаните сега са по къра, а пък имам една тайна пътека към кокошарника на дядо Пешо...

— Тя работата не е заек да избяга, кумице. Те Пешови няма скоро да се върнат. Те като тръгнат със стрина Жека забравят. Чувам ги:

„Хайде, Пешо, да прекопаем, хайде да полеем, да оберем, да натоварим“...

Па като дойдат децата им от града пък товарят в колите. Ами ти как си, бай Лисугер, децата? То не ми е работа, как Сийке, както казват хората, ама чувам — почнали сте износ на бройлери, че откъде толкова?

— Няма такова нещо, бульо Сврако, каква ти търговия... Хайде

да вървя, че окъснявам, пък то голи сме като пушки ловджийски...

Като поотмина Лиса, Свраката рече подире ѝ: Знам те аз каква си стока мафиотска, ама ще скриеш от мене га ме няма...

Отведнъж тя съгледа Пена — магаричката на бай Пешо, завързана за едно дърво да пасе магарешки тръни.

— Добре дошла, ма Пенке!

Възрадва се свраката — най-послед една душа — вярна слушателка, дете не бърза да отминава.

— Да ти река новини, Пено. Зайка мързеливката пак строила Заека да ѝ шета из къщи, пък тя се размотава... Косерът и той, ленивецът, готов да зобе грозде, без да наведе кръст да помогне на човека. Пък Лиса, тая мутра, ще ми се прави на света вода ненапита, бройлери ще ми изнася в чужбински гори. Чух от сигурно място, че Вълчо им бил превозвачът с тира — ако го спипат, той да падне в капана, пък тя ще вика: „Болен здрав носи“. Вълчицата и тя го подкокоросвала върви по гурбет, пък тя тука с чакала живот си живее, докато оня баламурник пренася в двойни дъна. Ама то сега както са ги стегнали по митниците...

— Ъ-ъ-ъ! — рече да се изкаже Пена, ама кой ще я остави!

— Тя и чакалацата ми е една стока — не ми е работа, как Сийке, както е думата, ама... Имала била неври, то сега кой е без неври! Ама тя щяла да ходи на преглед в чужбина. Чунким не е тука д-р Кълвачев. То и за него се чуват разни... дете взимал пари, ами и в натура, вярно е казвам ти.

— Ъ-ъ-ъ! — пак позарече Магаричката.

— Ти как я караш с Пешови? Хранят ли те или си само на диета с тръните? Син му бил, по ония, не мога ги заповни — по имотите, дете не се движели, ама пак пренася с колата буркани от Пешови. Пък какъв палат е вдигал с цяло езерце наред село — да се къпели вътре му. Уж им върнали от реституция от деда му. То само от реституции ако ставаше... Пък Жека и Пешо нека се бххтят по кърищата... И ти има да преживяш трънето...

— Ъ-ъ-ъ! — прореза магаричката, че дойде Пешо и я отвърза, за да я впрегне в каручката, че да товарят...

— У-у, мари дружке, какво чувам — песните ти станали хитове! — посрещна Свраката Гарголина.

— Ами откак Бръмбарко ми е импресарио, бульо Сврако, аз съм върхът на сладоледа.

— А, значи писар ти станал, ама чувам, че бил и дуструбутор на фирма за модни криле да къща „Пъстроперка“. То не ми е работа, как Сийке. ама... Ами чула ли си, че Меца и Мецан Стръвнишки били на пътешествие по света?

— Остави ги тия примитиви — пресече я Гарголина. — Аз какви световни концерти готвя по горски подиуми...

— Сигур, сигур. Ами чула ли си за косера, дете Човекът го викал?

— Фолклорни истории овехтели. Сега чалгата е най! Мани ги ония идилии от времето на баба ми! Чао!

— Барем да не ти знам и зъбките. мастия с мастия! Гарголина се нарекла, попзвезда била, с Бръмбара се сдушила, тоз дърт пергишин, дето все гледа — лява ръка, десен джоб. Ама не ми е работа, дето се вика!

— О, о, ти ли си, сестро! — подхвъръкна Свраката към Враната.
— Най-послед да се повидим, да си похортуваме. Чула ли си?...

Гладиолата

— Мразя красотата! — тръсна царствената си глава розовата Гладиола.

Нежните листенца на цветовете и се разпериха от вибрациите на гласа ѝ. Едни такива копиреноннежни листа с тънки жилчици по тях. Някаква невидима светлина се излъчваше от тия крехки, широки в пищните цветове листа, а дискретно умалени в разгъпващите. Това разкошно цвете се поднасяше само в съблимвни моменти. Дългите му стръкове говореха за величественост, зелените листа саби му придаваха горда строгост. Това божествено цвете да мрази красотата?! Гладиолата споделяше тъжно с цветята от вазите, в хола:

— Зададе се сватба — ами гладиоли, разбира се! Юбилей — пак мене натопяват. Бенефис на знаменит артист — как какви цветя — гладиоли! Писна ми да бъда височайше цвете!

— Че защо? — недоумяваха белите карамфили, фрезавите фрезии, червените гербери.

— Никой не ме цени заради самата мене, разбира те ли — обясняваше през сълзи Гладиолата, — а ме търсят заради красотата ми. Аз съм красивото цвете, царственото цвете.

Заслушаха се другите цветя от вазите и откликнаха:

— Ами то и ние сме на същия хал. Отглеждат ни в оранжерии, за да послужим на хората при екстрени случаи. Не растем и не цъфтим, за да красим божия свят. Чакаме безропотно да ни откъснат и огънат в целофан и от оранжерии — някъде по задължение.

В единия прикътан ъгъл на хола имаше и една малка вазичка със скромно букетче от полски маргаритки, горски теменужки, метличина, невен. Срамуваха се те от присъствието си сред пищните колеги, на които тайно завиждаха. Учениците от селското училище, където старият юбиляр бе учител, знаеха, че той обича полски цветя и му бяха свили тази пъстра китка. Но сега цветята се чувстваха неловко. И недоумяваха как може тази прекрасна гладиола да твърди, че мразела красотата, че не се харесвала. Ако те имаха нейната красота! И прелестта на впечатляващите гербери, рози и всички други — със своите едри разкошни цветове...

— Извинете, може би ние ви грозим с присъствието си — реши да се претраши кавалерът невен, че бе по-отворен, живял и в градинско общество.

Чак тогава Гладиолата зърна полското букетче. Видяха го и другите цветя. И си завидяха взаимно. На пищната красота и на естествената прелест. Но преди завистта да обсеби сърцата им и да ги изпепели, Гладиолата бе осенена от прозрение свише и тя заговори с гласа на това прозрение:

— „Не завиждай на ближния“. Всекиму Бог е дал нещо хубаво, което другият го няма. Твоето „хубаво“ те прави личност със собствена красота. Научи се да цениш себе си първом, после се огледай около си, за да видиш красотата и на другите, без да им завиждаш. Тогава ще разбереш колко е хубав в своята неповторимост целият божи свят.

Цветята загледаха Гладиолата като пророчица. И се замислиха. Влезе старият учител, смени грижливо водата вав вазите и приседна да креслото да погледа цветята. Всяко от тях видя в очите му отразена собствената си прелест и почувства радостта на човека, когото всички те бяха зарадвали.

Градинският охлюв и Голата охлювица

Градинският охлюв завиждаше на Голата охлювица. Каква е пъргавелка, как бързо извива съблазнителното си голо тяло и го придвижва изкусно напред. А той, какво е той?

*Гадинка нищожна,
гърбата,
рогата,
по-мръсна от змията,
от дявола по-грозна!*

Така го е нарисувал поетът „животец в една черупка, подвижна кратунка“...

Децата често го откриваха в градината и му пееха: „Охлю, бохлю, покажи си рогата, да ги видим черни ли са, бели ли са“... Минаваше покрай него и Голата охлювица и ехидно му подхвърляше:

— Искаш ли да играем на гоненка! Ще участваш ли в състезанието по спортно ходене? Записвам желаещи. Спонсорска фирма ще раздаде големи награди.

Харесваше му тая красива охлювица, но къде ти... Не можеше и да си помисли дори за близост с нея! Премълчаваше и се скриваше в черупката си. Там насаме отправяше въпроси към небитието:

— Защо Господи, си ме създал такъв? Аз едва се влача по божия

свят, мъкна се като някой неферен. Всички твари волно и леко се движат, дори една мравка по-бързо върви. Да не говорим за Голата охлювица, дете вие гръб по майката земя лъскава и красива. Нали сме от едно потекло, защо тя е освободена от моята тегоба? Аз наказан ли съм за грехове в минал живот, карма ли изплащам? Що не ми явиш, Господи?

Така си разсъждаваше Градинският охлюв тъжовно. Весден едни и същи жални мисли обсебваша съзнанието му и мъка страдална го изпълваше.

Но настана еднъж задух и жар се посипа от светилото небесно. Едва дишаха и хора, и птици, и живинки всякакви по грешната земя. Но Градинският охлюв се прибра в бърложката си, в която сакаш имаше климатик. Добре си му беше...

След жежкото време пък се изсипаха поройни дъждове. Като Ноевия потоп. Издавиха се дребни животинки, цветя, дървета, даже и люде. А Градинският охлюв оцеля, свит в корубата си. Край него мина Голата охлювица — едва се влачеше изтомена. Почука на вратичката му:

— Помогни, братко...

— Ела, влез, мила, в моя скромнен дом — приюти я Градинският охлюв.

Сгушиха се двамина, спасени от бури и пороища. И тя му стана жена.

— Благодаря ти, Всевишни — отправи молитва Градинският охлюв към небесата. Дано не са достигнали до ушите ти, Господи, прежните ми молби и слова укоризнени. И прости на мене, грешната земна твар...

Букет

Синчецът си лееше песничката на стария поет:

Малко цвете съм в полето,

аз съм синия синчец.

Любя въздуха, небето,

кича полския венец.

Чуха го неговите събрата и нали у всяка божа твар се таи малко завистчица, запрепираха се с него:

— Само ти ли кичиш полския венец, ами ние?

— Ален мак самотен нейде... изви глас червеният мак, почервенял от жежкия топлик или от нещо друго?

— Ти да мълчиш, че си тоталитарен — смъмриха го другите цветя. — Твоята песен е вече изпята от Столетницата, дете е демоде.

— Така ли? — докачи се макът. — Ами на синия синчец не е ли

доизпята? То „Синьото цвете цъфтеше, цъфтеше“, ама прецъфтя.
— Вие и двамата сте като в оная песен:

*Че сте си лика-прилика
като два стърка иглика —*

рекоха в хор цветята.
— Сега съм аз на ред — усмихна се жълтурчето с царския
цвят:

Аз съм цвете мило, цвете красно...

— Аз пък кичих венеца на селяците — обади се оранжевият
минзухар, ама не съм съвсем сигурен дали още го кича.

— Сиротен си ти — отвърнаха му цветовецете. — Най ти приляга
стихчето:

*Минзухарко, братко,
имаши ли си татко?*

Май от много татковци остана сираче.

— Мене ме забравихте — обади се ментата.

— А, ти си на ментетата, не ставаш за украса в букета на новото
време на чистите и непорочните,

— Че то останаха ли цветя за такъв букет? — попита тревница
електорална. Но изпълнена от верване, изрецитира пак дядо Вазов:

*Цветя навред, цветя прекрасни,
цветя на планинската младост,
на всяка с типка хубост расне,
при всеки поглед -нова радост.*

*Вървя — в море цветя засмени:
червени, бели, златни, сини,
сапфири, яхонти, рубини
без брой, от слънцето посени.*

Олеле,мамо,пчеламеужили!

викаше момченцето разтреперано. Боли!

Майка му натърка ужиленото краче с чесън, наложи го и с
домат и детето притихна.

— Защо ме ужили, нищо лошо не съм й направил — заплака
обидено то.

— Защото скришом си бъркал в буркана с мед, та чак мухите
са близали от твоите бузи.

— Ти откъде знаеш?

- Казаха ми.
- Кой ти каза?
- Който те е видял.
- А, Милчо ли?
- Няма значение. Не е ли вярно?
- Малко — реши да се измъкне юначето.

А работата беше следната: след като закуси филия с мед и масло, героят реши да се пооблажи с още малко мед. Напъха пръстче в буркана с мед и пак, и още... Не щеш ли, по улицата минаваше приятелят му Милчо, който видя тоя ритуал. И това ми било приятел — да го издаде на майка му! Не приятел, а предател коварен! Той ще го...

Но докато мислеше какво точно ще го, пак нещо бръмна край него.

— Върви се измий хубаво, че днес ще те изядат оси и пчели — викна майка му.

Той не се досети, че лепне до ушите — и бузите, и всичките му пръсти бяха нацапотени — така, че майката му можеше и да не бъде осведомявана от свидетели за станалото.

Не, това няма да стане. Той ще отиде до кошерите да разбере някои неща. Все си мислеше как така пчелите го правят, тоя мед и защо ли пък жилият...

*Чу, чу, чу... Де ли се е скрила?
Хей, пчелице лекокрила!
Моля те, недей ме връща,
Дай да видя твойта къща!*

Пчелата, която пазеше на вратата като бодигард, му напомни:

*— Надникни, момченце мило,
но помни, че имам жили.*

— Много добре знам — отвърна детето.

— Нали ме ужили вече. Идвам да си разчистим сметките.

— Не съм била аз. Днес бях в една липова гора да събирам прашец от липата за мед — много е полезен.

— А, дете баба ми вари липов чай, когато ме заболи гърло и слага в него и липов мед.

— Позна. Моят мед е и лекарство. По аптеките се продава и прополис, и пчелно млечице.

— Ами ти как правиш тия пити с мед?

*— Меся ги аз самата
от прашеца на цветята.*

— А аз не мога ли сам да си направя мед от тоя прашец?

— Не си в час — отвърна пчелата-бодигард. — Патентът е наш. То ако всеки почнеше...

Явно, тая пчела беше много веща в икономическите въпроси.
— Само ти ли правиш всичкия мед?
— Можеш ли сам да произвеждаш в индустриални-количества?
Ти сам ли играеш на народна топка или на гоненица?
— И как го правите?

Със паничката си. злата   *от цветенце на прашенце,*
аз политам над гората   *от лехичка на паничка,*
от градинка на градинка   *от полянка — на гаванка.*

Пчелата обясни как под ръководството на пчелата-майка, царицата, събраното се преработва в кошерите по специален технологичен процес, който е фирмена тайна. Не се издава! Всички пчели имали определено работно място с почасов график и осем-часов работен ден. Напъгълвали килийките на пчелните пити с мед, с който се хранят. Но те били човеколюбци и с охота го раздавали и на хората. А пък хората, от благодарност ги подхранвали със захар.

— А я ми кажи ти защо тогава ни жилите? — попита с нацупени устнички момчето. Уж ни обичате, пък... Това е вторият ми въпрос.

— Ами защото не можем да познаем коя част от човечеството е добра и коя — лоша. Чрез жилото се пазим да не ни обере някой паничката с прашеца, който толкова трудно събираме, по цял ден превиваме гръб. Нали и вие се вардите от обирджии! Иначе всичко отива на кино.

И момченцето разбра. А пчеличката му каза да си донесе едно бурканче. С разрешение на Общия пчелен съвет тя му го напъгли с мед. Само че да не бърка с пръсчетата вътре, защото ще се захароса. Пък и мама ще познае пак. А ако го види и някоя нейна сестрица какво прави скришом, той знае вече от личен опит какво може да му се случи...

Все така ще светя

Светулката се зарея над нивята в тихата нощ, ала изведнъж видя много свои посестрими нейде в далечината. Не бе идвала към тоя край.

— Елате насам — повика ги тя чрез кодовата система на своето фенерче.

Изглежда не я чува, защото не ѝ отговориха със същия таен сигнал. Тя реши да прехвъркне до там — да види какво е това множество — цяло стълпотворение от светулки — като на панаир. Защото тази светулка бе и любопитна, и любознателна. Изненадано видя, че блещуканията не бяха светулкови, а някакви други — кръгли, много по-големи и не пулсираха като нежното фенерче. Те

ще са от съзвездието „Сириус“ — рече си тя.

— От там, казват, идвали с НЛО триметрови човеци. Прилича им и светулките им да са по-големи от нас. Приблужи се тя до тях и видя, че бяха закачени на дълги стълбове. Поздрави ги учтиво:

— Добре дошли на планетата Земя. А вие от коя планета сте? Огромните светулки мълчаха.

— Защо искате да контактувате с мене? Или по вас контактуват само по Интернет? Аз съм добра земна светулка. С нищо няма да ви навредя. Да се запознаем...

Те излъчваха ярка светлина, но си мълчаха. А нашата светулка беше емоционално същество. Нейното фенерче пулсираше и трептеше, изпълнено с любов към всичко живо. Докато тези студено и бездушно седяха на дългите си колове, без да премигнат поне веднъж за „добър вечер“. „Е, няма да се натрапваме“ — реши светулката.

Забеляза човешка къща с отворен прозорец. Вътре от тавана на стаята се спущаше също такава огромна светулка като ония навън. Едно момиченце бутна някакво копче на стената и светлината угасна. Значи момиченцето е по-силно от ония от „Сириус“! Защото светулката, както вече забелязахте, беше наблюдателна и интелигентна с ум разсъдлив и аналитичен.

И момиченцето се приближи до прозореца и мило рече:

*Светлинка трептяща
дланите ми озарява.*

*То било една искрица,
то светулчица била.*

Светулката се зарадва, че я приветстват в стихове, но не се разсея. Зоркото ѝ око не пропусна да забележи, че великанската светулка, пак с помощта на момиченцето и вълшебното копче, отново светна. Детето каза на гостенката си: „Ти светиш като тая лампа“. И така светулката разбра какво е името на братовчедката ѝ. Явно, тя не беше от ония от Сириус, щом и децата можеха да я командват! А може да е измислена от хората? Знае ли човек?

Момиченцето повика всички:

*Гледайте — светулка
е дошла да ни гостува!*

Събра се цялото семейство — майката, бащата, братчето.

На масата светулката забеляза разтворена книжка. Знаеше какво представлява тя от момчетата, които лете пасяха овчици или козица, та си носеха в сакчетата по някоя книжка и си четяха като следяха буквите с пръстче. А нашата любознателна светулка се стремеше към светлината на просветата. Момиченцето отново заговори в стихове:

*Тя пълзи, заобикаля
като бучка всяка буква
По картинките се качва
до самите небеса.*

*И се спуска към божура,
който ален цвят разпуква,
към рисуваната капка
изумрудена роса.*

Таткото рече:

— Търси място в тоя цвят да пренощува.

А братчето хитро обясни:

— Май се учи да чете...

Светулката остана да спи върху добрата книжка. Може би така щеше да научи всички букви?

Когато се събуди на утрото, великанските светулки вече не светеха, както и лам-па-та в стаята.

„Не сте свършени — прецени тя. — Трябва винаги да има кой да осветава пътя на хората с добро чувство към тях. Защото иначе може да сгрешат върната посока и да ги победят злите сили. Аз светя, дори и когато Бухалът в баснята „Бухал и светулка“ ме заплашва. „С какво ти преча?“ — питам го аз, а той бухука: „Светиш“. И ще продължавам да светя докато светлината да Доброто залее целия свят!“

Ние всички...

Ако не сте чували, да знаете, че теменуга е най-скромното цвете. Мушнало срамежливо модроока главица в горските храсти, тя едва се вижда.

— Аз съм най-цветето на пролетните цветя! — репчеше се минзухарът с жълтеещата си глава.

— Аз съм по-цвете от тебе, ако искаш да знаеш, защото мене ме наричат предвестниче на пролетта! — кипреше са бялото кокиче.

— Ами аз каква съм? — попита несмело теменужката.

— Ти се гушй там из храсталаците и много да не знаеш! - отвърнаха двамата претенденти за титлата „Цвете на пролетта“.

— Кукуряк, кукуряк, днеска цъфнах, утре пак! Аз съм най-ранобуден, затова съм над всички ви! Не сте ли чували хората да казват кога не могат да спят: „Цяла нощ бях кукуряк!“

— Остави ги ти хората с техните неврологични проблеми, ти си един прост кукуряк и това е!

— Ама аз пък съм синият синчец и кича полския венец! — понечи да опонира синцецът.

— Остаряла ти е песничката — срязаха го и него.

Теменужката сви модрите си листовце, засрамена заради братовчедите си.

Тогава долетя славеят. А братче и сестриче бяха тръгнали с торбица да сберат прясна копривка, че баба да им свари чорбица с

витамини.

— Кой пее така хубаво? — спряха се децата да послушат. —
Трябва да е славей — зърнаха го те на дървото. — Но той съвсем не
е красавец! — разочароваха се те. И заговориха на птичето:

*Славейче,
ти защо си нямаш пъста дрешка
като всички горски птички?
— Ах, дечица,
аз ви пея от душица.
Мойта песничка за вас е
като пролетна росица.*

Така им отвърна Славейко.

Той бе чул спора между цветята и реши да се застъпи за
теменужката.

Запя: „Аз съм цвете с цвят лилав... теменуга съм“.

— Песента на Ирина Флорин ! — викнаха децата.

—Отгадахте! -отвърна Славейко.

Това теменугата се измъкна изпод храстите и в гората се
разнесе чуден аромат. Не на теменужен дезодорант, а същински,
марков.

Цветята загледаха цветолистиято ѝ, обагрено в тъмносиньо,
лилаво, с жълтеникави и бели петънца. Виж каква била тя! Не бяха
се заглеждали в нея дотогава. Вдигнаха очи и към Славейко, който
беше с обикновено кафяво-сиво оперение, не пееше като Джон
Ленън.

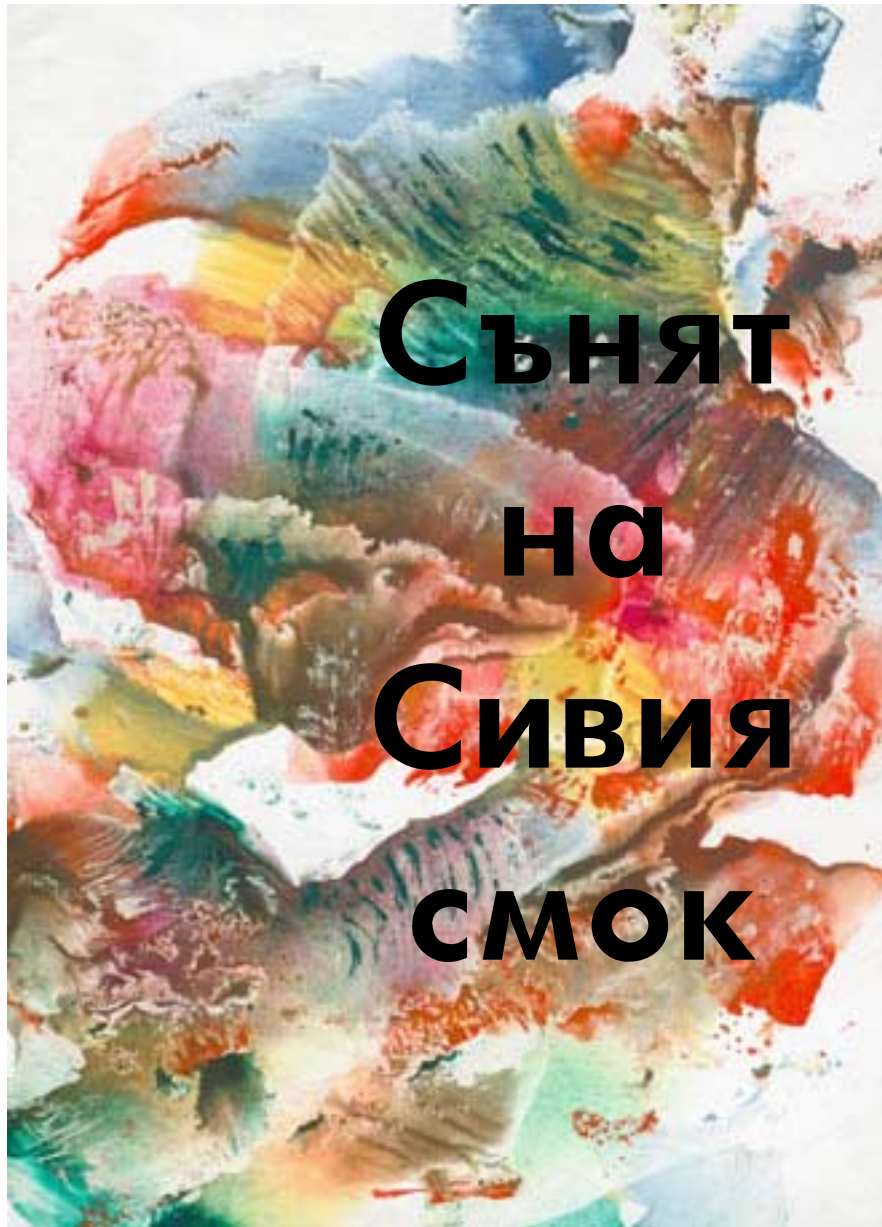
И оцениха и скромността на красотата, и великолепието на
таланта.

— Ние всички сме деца на горите и полята, деца на майката —
Природа — запя вдъхновено Славейт тържествена меса, съчинена
в чест на пролетта.

— Ние всички! — възторжено повториха рефрена цветя и
птички.

— И ние, и ние! — огласиха гората децата с ясни гласчета —
те пееха в детския училищен хор „Малките славейчета“.

— Вие всички! — отекна — горското ехо.

Синият кит

Във водите на морския свят се появи един благородник със синя кръв — Синият кит. Е, едно е да флиртуваш със свои, па били те от потеклото на есетровите или на умниците делфини, друго си е чуждоземското. Пък и не само син кит, ами мъжкар и отгоре. Като разплиска вълните, те престават да лудуват и да се кискат в шепи, ахкат изплашено и търсят спасение в дълбините.

Около Синемореца закръжаха тинейджърки — скумрийка с остра муцунка, зеленушка, риба-игла го бодна игриво, замърка морско котенце, стрелна се остропера морска лястовица, даже и една скорпионка реши, че той може да ѝ обърне внимание. Медузата и тя си помисли, че може да залита към пихтиестите, знаеш ли... Щерката на Рачо пък заплува от смущение назад вместо напред към красавеца. А той горделиво се носеше сред свитата от фенки. Лъскавото синьо тяло се мятеше сред вълните и главоломно се стрелваше към глъбините, от което спираше дъхът на почитателките. Коя ли от тях ще избере тоя божи пратеник?

А един мъжкар, ала Жан Клод Ван Дам или Рич Форестър, не спира кончето си пред всяка отворена порта. Ята от рибки сивоперки пърхаха след него. Чула за Синия Бог, една сладководна сомка се бе юрнала към морските води, без малко да се потопи осолена. Къде ще се мериш, сомке, с тия лъвици, все от „Мис черно море“ нагоре? По монокини, без монокини...

Но който и да е мъжкар, колкото и да е главозамаян приятно, все някога ще се умори да приласкава цял рибен харем и ще склони глава край само една. Синият избра скромната Пъстроперка. Тя не се перчеше с пъстроцветието си. Даже ѝ беше малко неудобно, че е толкова красива. Но е божа работа, нали. Но Синият я избра тъкмо заради скромността ѝ, макар в днешни времена истината, че скромността краси човека, е само половин истина...

Пъстроперката онемя от предложението на Синия кит. Беше влюбена в него и тя, но не го показваше като другите твари от женския колектив. Всяко лято те участваха в конкурси за мис „Мокра фланелка“ и бяха разглежени от мъжки погледи и многозначително подхвърлени награди. По цяла нощ купонясваха в ритъма на чалгата от приморските капанчета, които общината зиме събаряше, а лете отново поникваха.

Синият кит, дошъл от далечни води, добре познаваше това рибешко племе със съвременен модел на живот и затова предпочете скромната Пъстроперка, възпитана от майка си патриархално. Тя му отдаде цялата си душа, вярност и всеотдайност. Синият покварен в света, от който идваше, се чудеше да вярва ли, че е наистина такава или се преструва!

Веднъж предприе дълъг преход, като поръча на приятели верни два лефера — да наблюдават жена му и да поставят устрой-

ство за подслушване в покоите ѝ. Не, никаква изневяра по други рибоци! Значи няма притворство у нея.

Друг път по време на Нептуновите тържества пофлиртува пред очите ѝ с бивши фенки, които не бяха престанали да му намигат с едно око под водата. Завихри се луд купон на брега и по оплакване на лица от третата възраст полицията тръгна да мери децибелите на чалгата, но къде ти! Синият сменяше змиорка със змаридка, скумрийка с морска котка, накрая не подбираще — дори когато цацата и триционата му дойдоха под ръка.

Пъстроперка като Пепеляшка подви опашка и се прибра да нагледа децата и не се върна. Поплака скришом, но не рече укорна дума на съпруга си. Значи не е и ревнива — убеди се той. Какво същество е тя? Дали не е, някакъв робот от друга планета? Имало такива сред човешкия свят. Що да няма и сред морския? Или е останала от някаква древна цивилизация, когато Земята и водите са били населявани от твари добродетелни като нея? Не може да е рожба на днешния свят, не може... Чак пък толкова вяръност и преданост?!

За да провери за последно, той ѝ съобщи, че тръгва да търси Златното руно с аргонавтите, на които една фирма им осигурява откриването му срещу не знам колко си ценни водорасли от биопрограмата „Арго“. Синият щял да поиска там политическо убежище и после да се върне милиардер...

Пъстроперка отвърна тихо, че само с пари не се живее, но съпругът ѝ не я чу. И отплува. Бяха от два свята, както бе казал поетът, но това не попречи на Пенелопа да остане да чака — влюбена, добра и вечна.

Дошла от други светове...

Гларусът

Като всеки гларус и този беше... вари го, печи го — гларус. Чайката беше постоянната му любов през трите сезона — есен-зима-пролет. Докато лятото... ех, „Нека да е лято“ — както се пее в известната песен.

Чайката — вярна и предана съпруга — получаваше ужасни нервни тикове през това годишно време — лятото. Не милееше за приятния бриз, нито за ласките на топлите вълни, нито за веселата човешка гълчава, която идеше откъм горещия пясък. Чайката направо се поболяваше. Никакъв валериан и диазепам не ѝ помагаша да заспи. Тогава пристигаха чуждоземки — лебедици сребристи, златисти и всякакви пернати.

Можеше ли един въртоглав гларус да не си оплакне очите в тях, да не опре крило в крило, да не пограчи с плъттен бас ала Никола Гюзелев! Какъв гларус ще бъде тогава!

Намираше си той претекст — щял да отиде на риба — да донесе за децата или имал важна среща край „Морско око“ с бизнесмен от гръцка фирма, която осигурявала, добра работа по гръцкото крайбрежие. При сегашния безвизов режим — колко му е да се прелети до там! После щял да вземе и чайката с домочадието.

Отиваше гларусът до крайбрежната скала, пускаше металния си глас и те долетяха — милите на сърцето му момичета от разни страни и континенти. Една от друга по и по-снежнобели или разноцветни, с оперения или без, с розовогълъбов или матовотеменужен оттенък.

— Елате, батковите хубавици, да приласкаете бедната ми душа, жадна за глътка и хапка любов. Цяла зима съм ви сънувал. Ако знаете как е трепвало посърналото ми сърце, как е ридала нещастната ми душа!

И се завихряше купон с бигбенд от тънки флейти и пресипнали флигорни, трепетни трели на цигулки и исо на виолончели. Всеки пееше със своя си глас, но оргията беше всеобща в груповия секс. Гларусът беше забравил, че децата му — чайкогларусчета — чакат с изплезени езичета, едва дишащи в горещините, за поне една трищонка...

Чайката пустосваше, проклинаше, па прелиташе край брега за прехрана на рожбите си. В далечината се носеше ритъмът на джаза. Тя знаеше, че и нейният хългъзник е там и с никакви гръцки бизнесмени не преговаря. Чакаше кога, мили боже, най-после ще свърши това „нека да е лято“. Решаваше, че повече не може да се търпи, че ще го натири тоз мискинин. Да върви да се зарее вдън море, дано да го изядат акулите!

Когато наесен бреговете опустяваха, той се връщаше разкаян, унил. Полагаше криле пред краката ѝ и обещавахе, че повече никога няма да... И ако тя не му прости, той ще се хвърли от моста на буната и ще се удави.

Чайката отново като жена с меко сърце, пожалваше своя Дон Жуан и си го прибираше за цели три сезона.

Мъж ѝ беше. Баща на дечицата ѝ.

Сънят на Сивия смок

Змийчето се захласна по достолепния Сив смок, който от цял век се бе тронясал на Пясъчната скала да се препича. А си бе хубавко това змийче. Ту се излягаше като тояжка на пътчката, ту игриво се мушеше из храсти и високи треви. Лъкатушната черна ивица на гърба му беше достойна за възгордяване. „Не може да не ме забележи!“ — самоласкаеше се Змийчето, оглеждаше се в горските поточета и се изпълваше с женски надежди. А Смокът отдавна бе забелязал Змийчето в тинейджърска възраст, което вече поотваряше

малките си очички и си мислеше, че Смокът не вижда това. Той от време на време уж случайно подхвърляше в крачетата му някое удушено мишле. Змийчето обаче, беше самонадеяна.

— Не прося хуманитарна помощ с изтекъл срок на годност! Мога сама да се обслужвам — горделиво се заяждаше то.

„Това хлапе е малко вироглаво — засегна се мъжкото самолюбие на Смока. — Ще търси еманципация. Я по-добре...“

Тогава в полезрението на късогледите му очи се мярна Зелената гущерица, която обитаваше бързовите храсталаци близо до шосето. Тя му намигна. Поласкан като кавалер, той обърна внимание и на другата дама в зелени одежди. Беше по-голяма от Змийчето и по-близо до възрастта на Смока. Не се изживяваше като феминистка, беше спокойно-ленива, дори малко сухарка. С нея Смокът се плъзгаше сигурно по майката-земя. Докато в компанията на Змийчето... кой знае защо Смокът се виждаше като Змей крилат. За смоците хората казват „Смок свири на върба“. Много важно! Кой ти не може да свири на върбова свирка, даже и човешките дечица могат. Докато за змейовете песни се пеят, приказки се разказват. Змеят крилат се сражавал с халата, която отвеждала водите вдън гори тилилейски. Но ако змеят срази халата халовита, водите отново се леят...

Та Смокът се виждаше като такъв змей, крилат юначага. Очите му искри изпущат, устата му огньове бълва... Сразява той халата, спасява и хората, и своето змийче, свито на кълбо, треперещо от страх...

После вдигат сватба за чудо и приказ — змейова или смокова? Има ли значение, щом невестата е кипра, с лъскава лъкатушка на гърба!

Но докато това и онова, Гущерицата се оказа по-опитна в приласкаването на жених. Тя, както казахме, живееше близо до шосето, където причакваше влечуги всякакви, зажаднели за женска ласка, и добре припечелваше. Но тайно си мечтаеше за собствен съпруг — левент като Сивия смок. Влезе му под кожата и... сватбата се вдигна.

Семейство имаше, но любов? За гущерицата, според професията ѝ древна, такива чувства не бяха познати. Значение имаше само присъствието на съпруг в живота. Тя успя да примамва не кой да е, а Сивия смок от Пясъчната скала. Партия солидна и мечтана. Народът тя гущеросмокчета, преживяваха криво-ляво: ту край Пясъчната скала, ту край бързовите храсти.

А, Змийчето ли? То си поплака скришом без сълзи, че змиите не познават сълзите, свилю се на топка на сред горската пъгечка. Минаха селски момчета и му удариха една тояга. А то нямаше нищо лошо да им стори, потънало в мировата си скръб... примъкна се в усойте горски на уединение змийско. Е, мина време, задоми за един напет змиок. Но минеше ли край пясъчната скала, сърцето му трепваше.

Сивият смок ли? Колкото остарявяше, той сънуваше все един и същи сън. Въздига се като змей крилат да гони халата халовита, огньовете искрят из устата му, а очите му вперени там долу към пътечката, където ги примамва една лъкатушна светлинка, една трептяща лъкатушка сияйна. Спуска се той накъмто нея, но тя му се изплъзва, ту бяга, ту го мами и той лети, лети да я погали, да постопли душата си на нейния пламък, но се събужда на пустата Пясъчна скала...

Любовтанащуреца

Всяка сутрин Щурецът ѝ свиреше звънки песни, за да я събуди, а вечер тя тихо заспиваше, клюмнала до цигулката му. Защото щурецът бе цигулар. А Пеперудата приличаше и на бяло кокиче, и на морава теменужка, и на алена ружа.

Те се влюбиха. И се любеха безпамятно по горските поляни, по планинските дъбрави — навсякъде, където могат да се реят бисерни пеперудени криле и да свири щурчова цигулка. Благославяха любовта им тихите поточета, вековните дъбаци, божиите птички. Дотогава, докато... Пеперудата разбра, че е заченала в утробата си пеперудошурче. Да се плаши ли, да се радва ли? Да се радва или да се плаши?

Щурецът беше мъж на години с мъдра глава. Но често на такива глави им се случва да кривнат из щурчовите пътечки, захласнати по някоя лекокрила пеперуда. А тя — млада и неопитна — търсеца ласка и закрила в тия вълчи времена в открито поле, доверчиво се приютява до щурчови гърди. Така направи и нашата пеперуда, не сетила дотогава силата и сладостта на любовта. И понеже ѝ бе за пръв път, пое жадните трепети, които опияняват дори опитни щурци.

Но Щурчо изтръпна, когато чу благата вест за бъдещия наследник — пепорудошурчето.

— Аз те обичам, мила — прошепни той, но...

Тогава тя научи за малките щурчета, които свирукаха в щурчова къща под грижите на мама Щурка. История по-стара от вековната гора... Знае се, че едно е да се сбереш с някоя черна щурка, която ще ти напълни колибата с щурави щурчета, а съвсем друго — да срещнеш свиленокрила пеперуда с лилавооранжеви или моравоалени крилца. Пък ако са и пригъстрени...

— Какво ще правим? — клюмна Пъстрокрилата. Като всяка мъдра мъжка глава, неговата я посъветва да махне това нечакано дете на любовта. Не, майката не си даваше първородната рожба. И си я роди. Беше крехко, нежно, невиджано до тогава от майката-природа създание — мулатче. Как изглеждаше ли? Ами като

пеперудошурче. Можеше и да лети и да подскача с крачета — с черно коремче и ослепителни крилца. Що за изрод е това? Да не е извънземно? — питаше се живият и нежив свят в гората и полето. Мутант?! Пеперудата избяга заедно с детето си в съседната поляна, където не я познаваха и може би нямаше да я одумват така грозно.

Самотната майка с любов отглеждаше рожбата си, която трептеше с пъстротата на дъгата и свирукаше с крилца. Минимални бяха помощите от горските Социални грижи за самотните майки, но преживяваха някак.

Таткото не устоя. Това чедо му беше най-свидното. Грижеше се и за него и за ония в съпружеската му колиба. Обсипваше майка му все така с жадна любов, предречена от съдбата да бъде вечна между двамата. Идеше скритом и от семейството си, и от тварите горски, шмугваше се при любимата си, галеше и нея, и чудноватото си детенце. Гордееха се с него. Всяко дете на любовта е по-различно...

Тя, неговата Пъстроока с бели фрезави и жълти венчета в крилето си — му остана вярна. Малко старомодна беше в полянката на младите, които се любеха безразборно, без да се страхуват от СПИН: с пеперудите, с пчели, с разни насекоми-еднодневки, с цветя. Даже имаше и модерни двойки, които търсеха в пресата и по Интернет други подобни двойки, с които да се заиграват весело в интимен купон...

Свиленокрилата пеперуда търпеливо очакваше появата на татко Щурчо, който не можеше да не дойде в потайни доби. С милувка за две души — волни деца на полето... И той идваше. Макар и окъснял, макар и нахокян от съпругата, че къде е тръгнал пак, скитник такъв, да пее безплатно ли в тия сиромашки времена? Той хиляди пъти бе заклевал Пеперудата да не отваря женска уста, да не казва никому за връзката им, че гората и полето са речовити и хлевоусти — Боже пази!

Нямаше вяра той на жени, особено ако са лекокрили пеперудки! Тя се кълнеше, че никому нито дума не е ...

Понякога той дълго не идваше, че имаше семейни проблеми. Нямаше работа за музикантите, трудно се изхранваше челяд. Но в някакъв неведом миг се появяваше на портата на второто си семейство и засвирваше Бетовеновата „Ода на радостта“.

Перудошурчето порасна, пое своя път по света.

А крилето на майка му започнаха да губят яркостта си, пък щурчовите песни на баща му звучаха малко фалшиво, че трепереше вече лъкът... „Нали никому не си казала?“ — все питаше и заклинаше старият Щурец. „Не“ — беше неизменният отговор.

Но когато се зададе старостта, опитният конспиратор, изпаднал в несваст поради инсулт, отрони Пеперудко моя... жена му отиде да я потърси, че ако това е последното желание на певица, грехота е да не се изпълни.

— Не ви познавам! — рече да притвори портите си Пъстрокрилата.

А толкова добре я познаваше! И се бе страхувала от нея. И я бе ненавиждала. Но и я бе жалила, че не е изпитала великата любов, наречена за тях двамата. Вълнуващият бе предал тайната им.

Не, нямаше никаква тайна, защото и Щурка, и гората зелена, и водата студена, и полето широко и всички живинки по тях са знаели тази тайна.

Пеперудата прехвъркна и видя уж умирация Щурчо. Бе станало чудо. Хванал треперецо цигулката си, той свиреше „Ода на радостта“. Тя го пое върху крилете си и го отведе. Щурка не направи скандал. Отървяла се бе най-после от неверния си съпруг!

— Тогава защо страдахме цял век? — попита мълчаливо Пеперудата.

— Казва ли ти някой? Знае ли човек? — проскърца лъкът.

Райската птица

Тя имаше кадифено оперение от криле като пелерина и разкошна златиста опашка. Зелената ѝ гушка контрастираше с жълтеникавата малка главичка. Всичко това правеше Райската птица божествена.

Синият коронован гълъб гукаше по цял ден край нея. Розовото фламинго достигаше небесата с шията си, за да пофлиртува от високо. Колхидният фазан пък проточваше с поклон стреловидната си опашка. Все достойни женихи, каквито Райската птица заслужаваше. Усърдно я ухажваше, впрочем, цялото мъжко пернато войнство, независимо от потеклото си — от царско или благородническо коляно, от средно електорално или нисше плебейско.

Но Райската птица беше сякаш безразлична (или бездушна?) към многобройните мъжки гълъпи. Един през друг те ѝ поднасяха сърцата си и пред покоите ѝ сутрин с дълги трепетни трели: през деня се надпреварваха да пушат в гнездото ѝ мушички и зрънца, а вечер всеки от тях се опитваше да примамми горделивката в някаква щура игра. Тя понякога се увличаше, кокетираше с красивата си опашка, подемаше птичи диалог, който впрочем се оказваше монолог:

— Как поддържате, г-н Лопатар, тоя бисерен бял цвят? С какъв шампоан се къпете?

Без да изчака отговор, се обръщаше към друг обожател.

— Събрали сте всички цветове на дъгата, г-н Пчелояд! Ако ги имах и аз...

— Какъв божествен клюн, г-н Орел! Пък моят — невзрачен... Така всъщност Райската птица се самолюбуваше, защото я сипеха с комплименти — че, напротив, тя... Подържеше грижливо външ-

ния си вид. Ползваше услугите на стилисти от ранга на Капанов, маркови фирми за пероподдръжане, масажистки, педикюриски. Плащаше добре — в „зелено“ — родът ѝ имаше майчини, бащини и дъщерни фирми „Райптиц“ за строителство на гнезда. Говореше се за някаква корупция във фирмите, която горският съд не можа да докаже. Мълвеше се, че той бил получил дар от фирмата солидни гнезда.

Райската птица пилееше пера и пух по дискотеки и купони, тръскаше разкошната си опашка и събираше феновете-песнопойци около себе.

— Но защо, о, горски духове — питаше тя, — нито един не ми пленява душата? Защо не мога да обикна никого? А как да разбера има ли някой от тях искрено влюбен в мене?

Но започваха танците, в които тя вихреше страхотно коприненото си ветрило, спечелило конкурс за мис „Птича опашка“, спонсориран от фирма „Райптиц“.

Скоро в подобни купони птичето мъжко войнство се изпонапиваше, а възпитаните в скромност птички се стрелваха по гнездата си. След един такъв купон Райската птица се разплака изоставена и самотна, с оскубана от вандали опашка, незащитена от обожателите си нетрезви. Тогава до нея се приближи мъничето Орехче.

— Те не са влюбени в тебе — изпя то. — Помисли — интересува ли се някой от тях от твоите желания, копнежи, мечти? Флиртуват с красотата ти, но повече ги блазни татковата ти фирма. А знайно е, че и красотата, и парите са измамни, преходни. Празни души носят всичките твои... А празни души влюбват ли се? Огледай и своята — не е ли и тя такава...

Рече Орехчето-мъдрец и отлетя.

А Райската птица за първи път в живота си запя една тъжна и горчива песен...

Ласто, Ласто, Ластовичко...

*Ласто, Ласто, Ластовичко,
с тънка шийка кат Марийка,
със забрадка кат Радка,
научи ме да летя
като тебе по света.*

С тези стихчета, които Гугусчукът бе чул от човешките деца, закачливо ухажваше Лястовичката. А тя кокетно му отвърщаше:

— Че защо да те уча, ти си знаеш. Нали ходиш на гости у братови си чак до Дунава и се перчиш с рода си:

*Гу-гус-чук на Рус-чук,
имама брат, ад-во—кат.*

— Пък аз какво — една забрадка и тънка шийка. Нямам никакви мастити родове от юристи или други някакви. А може би ти имаш и някой „де-пу-тат от Баг-дат“?

— Да, ама ходиш всяка есен в чужбина!

— Ами, ходи и ти, режимът вече е безвизов!

И тя се стрелваше в синевата. Разперва крилца на кръст, пали мотора на самолета си и полита. По някое време крилете ѝ потреперват, после правят лупинг право надолу и изведнъж като ракетни двигатели извисяват космонавтката нагоре към небесните висини. По нея политат пернатите ѝ ухажори. Тя се гордееше с ефирния си полет, с крилцата си пеперудени и тънката си опашчица. И естествено, привличаше пернатото население. Но неизменен неин бодигард, както стана ясно, беше Гугусчукът, който все се перчеше със своя брат-адвокат. Лястовичката малко искаше да знае за неговия прословут род. Беше весела и лекокрила, рееше се из просторите всеки божи ден и поглеждаше изпод крило бодигарда си нафукано.

Той се стремеше да не изостава в летежа си след нея, но скоро се заморяваше и кацаше на клонче да я дочака, като я следеше с поглед. Беше малко по-тромав, че беше понапъгльнял от годините и не пазеше диета като лястовичката. Тя сутрин не закушваше, изпиваше само едно кафе, на обед се задоволяваше с някое друго червейче, пиеше минерална вода от извора, а вечер клъбваше няколко сортови зрънца от посевите. Талията ѝ беше фина с подходящи мерки за конкурс в „Мис Пернати“, в който винаги печелеше първо място по заслуги, не по другия начин.

Много от времето си отделяше за изграждането на гнездо.

— Аз съм творческа натура — обясняваше на Гугусчука. — Не струпвам клечки и пръчки, само сламки и кал използвам. Съзиждам творба на изкуството.

Работеше бавно, търпеливо, с любов. Бодигардът реши да помогне, като ѝ носеше строителен материал, но тя отбираще, не харесваше и това го ядосваше. Колко му било — едно гнездо като всяко друго.

— Ти нищо не разбираш от изкуство и си един груб материалист, кореше го тя.

— А ти си една романтичка — отвърщаше засегнат той. — Влагаш сили и средства, работиш бавно и накрая какво — ситна-древна къщурка. Можеш да спретнеш едно АД, да инвестираш в строеж на по-солидни сгради, че да спечелиш нещо. Дотогава ще живееш под наем.

— Да живея под наем? Да, не съм някоя кукувица да скитосвам по чужди къщи! Твоят брат-адвокат ли ти дава подобни съвети? Не

ми трябва инвестиции и печалби. Искам да си живея в собствен дом, проектиран и изпълнен по моя проект.

Споровете си вървяха, но бодигардът не се отлъчваше от Лястовицата. Тя построи своя скромнен палат и все така безгрижно се носеше из висините, без да мисли за утрешния ден, с крилца-перки и опашчица-стрела. Никой от двамата не се замисляше какво все пак ги сбира? Толкова различни бяха по характер и манталитет.

Но веднъж Гугучукът не се появи. Макар, че тя не обръщаше внимание на неговото присъствие около себе си и даже му подчертаваше, че изобщо не държи на него, а предизвикателно се стрелкаше нагоре-надолу.

Но в деня, когато не го видя да лети задъхан след нея, тя изтръпна. Къде е верният приятел? Какво му се е случило? Чак тогава се видя самотна и незащитна. Ами ако някой я нападне в днешните смутни времена да открадне зрънцата ѝ или лоши деца я замерят с прашка?

След 2-3 дни Гугучукът се появи.

— Мо-ят брат ад-во-кат ме покани на гости. Търсих те да ти се обадя, но те нямаше. Извини ме. Донесох ти подарък това синьо мънисто. Сложи си го в гнездото — добро е срещу уроки. Твоята щурава опашчица и пъргави крилца имат нужда да се предпазват от зли очи, Ласто, Ласто, Ластовичко...

Засрамена, лекокрилата разбра нещо, което не бе разбрала дотогава. След една говореща пауза той изпя тихо:

— Липсваше ми.

— И двамата си липсвахме — довърши песента Лястовицата. И доближи човка до неговата.

Зеленушка

Младият бор се бе оженил без родителска благословия за съседката Мура. Баща му, пък и комшиите борики му пошушваха, че бялата мура не е добро дърво: не се заблуждавай, да не те мами белокорието! Бяло, ама е дърво, което смуче твоята енергия, без да ти придаде нищо от себе си. И човеците не се заседяват под нея, пък не дай боже да се опре някой от тях до кората ѝ, после е като болен.

Но Младият бор не послуша никого. Накипрена беше невестата, примамваше жениха с бялата си премяна. Белият цвят е цветът на невинността и пречистването, според омъдрението на людете. Но пък и друго казват те — че всяко правило си има изключения. Мурата, види се, беше от тези изключения.

Мургавият бор и Бялата мура заживяха криво-ляво. Той се стараеше да не показва пред горското общество, че жена му държи юздите, а той, за да има мир, ѝ върви по водата. Другите борове, смърчове, ели, даже и дребният клек тайно му се присмиваха в шепи,

защото скрито-покрито не остава между комшии.

Така беше, докато някаква човешка ръка посади от другата страна на бора, на мястото на изсъхнала борика, една млада елха. Тя се кротна със зеленото си широкополие като балерина. Не подчертаваше хубостта си, но красота скрива ли се! Възхищаваше се от нея цялото иглолистно население и я ухажваше неистово, но тя се въздържаше да отговаря с чувства. Весден слушаше как властната Мура наставя и гълчи нещастния Бор. Не ѝ правел завет от студените ветри, не я закрилял от тях. Какъв мъж бил, щом това, щом онова... На елхата Зеленушка ѝ домъчня за него. Жал ѝ бе за тоя строен юначага, когато чуваше сдържаните му въздишки. Не се стърпя веднъж и му рече:

— Не трябва да се преживява всичко толкова дълбоко, съседе. — Какво ли не се случва в тоя пъстър свят!

— А откъде у вас, млада съседке, такива житейски прозрения? — изненада се Борът, който за пръв път забеляза зеленооката елха.

— Не е нужно да остарееш, че тогава да вникнеш в проблемите на живота — мъдро му отвърна тя.

От тогава Борът все търсеше разговорка с младата елха. Усещаше успокоение, благодат се разливаше в жилите му, зелените сокове потичаха към снагата му с някаква топла нега и желание за живот. Търсеха се все по-често и по-често. И за да поговорят с тихи гласове, и за да помълчат заедно, скритом от заядливата му съпруга. Срам го било, че го предупреждавали старите мъдреци навремето, но не се вслушал в съветите им. По външността се захласнал един вид, та сега си пади, ама никой не му е крив... С всичките дървета тя била в конфликт, но никой не го съжалявал, освен едничката Зеленушка.

Повя вечерникът, люшна боровия връх към Елхата и без да разберат как стана, прегърнаха се и се целунаха. И на другата вечер. И на още по-другата. Вечерният вятър и гората ги благославяха и укриваха тайната им любов. Зеленушка се плашеше от чувствата си. Но можеш ли да устоиш срещу любовта? Можеш ли? Тя се разгаряше като пожар и двамата се страхуваха да не би да пламнат бориките от техния палец дъх, как ще потушат пожарищата?

Но при коя любов няма и пожари, и пепелища? Веднъж след една кавга на Мурата в махалата гората се оплака на Бора, че това повече не може да се търпи. Елхата чу как той, засрамен и притеснен, се опита да защити съпругата си:

— Тя е избухлива, темпераментът ѝ е холеричен, затова... иначе вижте колко е бяла кората ѝ...

Този път Зеленушка го презря. Естествено, като всяка жена, тя виждаше в любимия си кумир. А когато той се срути... Обърна му гръб.

Не отговаряше на молбите му за размисъл, за малко обич след полъха на вечерния Вятърко.

— Стой си в семейната бърлога, изменнико — отвърщаше му гордо тя. — Щом твоята Мура е толкова идеално бяло дърво, какво търсиш при мене?

— Аз си знам какво търся — отговори той с въздъх. — Ти си топло същество, всеотдайно, търпеливо и добро. Как ще понасям без тебе горчилките на живота, на които сам се натресох някога и съм длъжен да изкупя вината си докрай.

Така той разбираше проблема за вината и за изкупуването ѝ.

— Значи аз съм ти за десерт, не за основно ядене... — промълви Зеленушка, но толкова тихо, че той не я чу.

Като всяка нежна душа, тя прости. Защото голямата любов винаги прощава. Забравя злото и прощава. От там насетне отчаяният Бор престана да бъде нещастен. Елхата с радостна изненада наблюдаваше как той се преобразява в истински мъж, без да усети нейното тайно въздействие. Дори започна малко да проигрива ролята си. Той я прекъсваше, когато тя с хитринка зелената казваше:

— Аз мисля...

— Ти няма да мислиш, няма да разсъждаваш, няма да действаш. Аз ще мисля и ще решавам проблемите. Да се знае кой е главата! Казах.

Зеленушка се подсмиваше, разтърсваше свежите иглички на пачката си, и се завърташе във вихрен танц:

— А да обичам мога ли?

— Да, това можеш.

— Тя се гордееше, че е събудила ян-енергията у своя човек и му позволяваше игривите шегички, с които той се самодоказваше пред нея като мъж (както едно дете се прави на порасло)...

Какво стана след това ли? Една нощ се изви буря. Бориките се сгъстиха плътно за отпор. Самонадеяната Мура презрително ги изгледа и остана сама. На утрото единствено тя лежеше поразена от вихрите. — Впрочем — познат финал и от други басни.

— Бог всичко вижда — шепнеха боровете около ѝ. А Зеленушка тържествено разпери балетната си рокля. Борът, надвесен над нея с мъжествената си осанка я обгърна и затамбуваха двама сватбения си валс. Така, че да ги види и да им се порадва всичката гора.

Куку!

— Куку! — прелиташе кукувицата от гнездо на гнездо. Птиците я коряха, че налита по чуждо, но тя отговаряше, че всички сме грешни.

— Вие малко ли присвоявате? — опонираше им тя с по-меката дума от „крада“. Хората я използваша, за да не засегнат честолубието да обирниците.

Намести се тя в гнездото на синигера. Синигерката имаше почасов трудов договор и не беше по това време в гнездото, та като знаеше това, кукувицата завъртя крилца край съпруга ѝ. Той ѝ хвърли многозначителен поглед, тя му отвърна с „куку“ и той се осмели...

— Трудно живея с моята — заоплаква се после той. — Много е ревнива.

— Как може! Ти си толкова скромнен мъж — негодуваше Кукувичка.

Утешаваше го тя, както може, приласкаваше го и душата му намираще покой.

После отлитна към гнездото на шареноперия пчелояд.

— Пчелоядко, братко, как я караш?

— „Карам я някак, даже страхотно я карам“ — изпя той и я понахрани със сухи пчелици, като отпусна сърце:

— Каква си добра и мила ти, пък моята пчелоядка вечно е недоволна от мене. Не съм доставял достатъчно храна. Че то да не е лесно! Трябва да се спазариш с мениджърката — царицата им, да отдели нефелните, да ги купиш на сметка без загуба. Да, ама тя все иска още и още...

— Как не я е срам! Ти си толкова трудолюбив, не виждам ли аз, пък и цялата гора го вижда.

Утешаваше го както може кукувицата, приласкаваше го и душата му намираще покой.

После та отлиташе до гнездото на скореца-песнопоец. Заслушваше се в божествената му песен и сипеше похвали на знаменития тенор.

— А моята не ме харесва — ронеше той сълзи. — Славеят бил по-добър от мене, взел първа награда на конкурса „Горска песен“, а аз — втора.

— Куку! Глупачка! Да не те оцени, ти си един горски Павароти! Е, и славеят — не казвам нищо, но той си е за себе си, пък ти — за тебе си. А ти пееш вълшебно и вливаш положителна биоенергия сред горския свят.

— Щяла да ме остави моята!

— А бухала, като го освиркаха на фестивала, остави ли го совата?

Въздъхваше скорецът и прехвърляше крило към кукувицата.

Утешаваше го тя както може, приласкаваше го и душата му намираще покой.

Осъди я веднъж свраката, но кукувицата ѝ отвърна: „Куку — присмял се хърбел на църбел“. И обясни: „Защо — рече — идват при мене чуждите? Защото съпругите им все ги корят. Те са си виновни. Аз виждам доброто у тях, а това му трябва на мъжа. Затова има разводи — не умеят жените да пазят мъжете си, да ги похвалят, да ги погалят с перце, не само за любов, а от доброта“.

— Куку! — изпя тя и отлетя към гнездото на...

Лекарят е в отпуск

Д-р Кълвачев бе от ония, дето им викат работари. Ще го чуеш ту в единия, ту в другия край на гората: „Чук-чук. Чу-ук —чу-ук“, „чук-чук, чук“. Сякаш предупреждаваше: „Аз съм тук, пазете се, корояди!“. Търсеше го народът горски, че го спасяваше от вражи набези. Оперираше стеблата на дърветата денонощно и от „джипи“ премина в собствен частен кабинет с неограничено работно време. А частниците, знайно е, нямат мяра — от ламтеж за пуста печалба... Иначе си беше отличен хирург и имаше клиентела денонощно.

— Нужна ми е спешна помощ, докторе, ще си умра млад и зелен, тия червеи стържат като с трион по снагата ми — зовяха го чеда горски — дъбове, ясени, буки... И добре си плащаха, което си е. Не отказваше от нищо Кълвачът. Всеки добър майстор се слави с работата си, но и благинките, които тя носи трупаше с наслада. То живо око насищане няма.

Веднъж се случи да работи близо до гнездото на една синегушка.

— Братко, кълвачо — рече тя, — мога ли?...

Той очакваше молба за помощ, но...

— Най-добър в професията си — рече тя, — може и професура да защитиш, и кандидат на науките да станеш, дай боже, но защо не знаеш почивка?

— Нямам време — отвърни той. Имам много пациенти, нужен съм им.

— Но си нужен и на себе си. Не си от желязо, а от птича плът. Ще отслабне имунната ти система, пък и клонът ти-скалпел ще се похаби до време, ако не се спастря. Работи, но си и почивай.

— И какво според тебе — да легда и да чакам да дойде оная с косата? — раздразнено опонира той, че не беше свикнал да спорят с него.

Но се загледа в Синегушка. Я какво хармонично оперение! Пък и тая нежна синя гушка!... Вглъбен, в работата си не беше плакнал очи в перестата женска хубост. А тая синегушка... Нещо сладко изпита душата му, топлинка някаква го изгълни. Сърцето му се отвори, но не нацяло. Обсебен от деловитост не можеше отведнъж да се откъсне от ежедневието си. А не можеше да устои да чувствата, които не му даваха мира. Усети, че несъзнателно приема поръчки все в близост до гнездото на Синегушка. А тя му се възхищаваше на таланта, но го и желаше и все го подканяше да си отдъхне.

— Не става, бе човек — реагираше той, — пациентите тропат на портата ми.

— Има и други лечители.

— Да, но търсят баш майстора хората.

— Лошо е, ако той е само един и не е обучил добра смяна.

— Абе то е свързано и с печалба, трябва да ти доверя, пък тя не е за изпусчане. Сладостта от хубавата работа е в комбина със сладостта от спечеленото. Ще се излежаваме там-горе — посочи той космическите небеса.

— Ние с тебе по различен начин разбираме въпроса за труда и почивката. Не значи да се излежаваш, а да отдъхнеш. Ето аз, пък и други колеги — строя си гнездо, собирам насекоми и зрънца, мътя, па по някое време литна върху някое дърво островърхо да си попея и да погледам божия свят. Друг път прехвъркна на екскурзия до друга гора да подишам тамошен въздух, разсейвам се от грижи и неволи. Ако живеехме заедно, щеше да я усетиш тая почивка — загатна му тя нещо, за което той още не се сещаше. — Това хората наричат разтоварване, а те са малко по-умни от нас. Така и тревогите ми са по-дребни и не се страхувам от обирджии, а ти май си пазарил лешояда за бодигард. Пък и данъци кой знае колко плащаш и колко криеш от горската държава. И де Илия — на кирия. А аз попея тук, попея и другаде, намирам нови приятели...

—То и аз пътувам, де. По служба.

—Аха, служебно. А да си ходил до Канарските острови с тия пари, дето ги групаш, да чуеш как пеят канарчетата. Колкото оалчничаваш, толкова повече огрубяваш духом, не го ли усещаш? Да си оперирал някого по бедност?

Д-р Кълвачев трепна. И погледна Синегушка с дълбок говорещ поглед. След малко смени табелката „Приема денонощно“ с — „Лекарят е в отпуск“. Предложи на Синегушка да направят сватбеното си пътешествие до Канарските острови...

Любовили?

Щиглецът бе хвърлил око на Червеношийката. Тя важно показваше сините перца на гърба си, каквито на него му се мяркаха само около опашката. Червеното ѝ коремче контрастираше с черно-белите крилца, с каквито той не можеше да се похвали: кафяв гръб, кафяво коремче. А Червеношийка — къде ти! Ще му завиди всичкия пернат свят!

Започна той да я ухазва и поразбра, че тя няма нищо против, но все пак от женски хитринка не отговори веднага с „да“. „Трябва да бъда по-настоятелен, значи“ подсказа му мъжкия инстинкт. Носеше ѝ услужливо зрънца, будеше я с песни в ранни зори, докато тя склони, но преди това се осведоми:

— Хубаво ли ти е гнездото?

— Ново-новеничко.

— Щото и синигерът, и кълвачът не са безразлични към мене. И за да не изтърве сигурния жених, тя побърза да приеме предложението му. Но щиглецът скоро схвана, че май е избързал. Съпру-

гата му се перчеше все пред огледалото:

—Ах, ах, какви са лъскави червените ми пера, какъв е гладък моят пух!

И все нещо искаше от съпруга си — козметика фирмена, че една красота трябва да се поддържа щото, ако не се поддържа, всяка птица губи своя чар. Особено като мъти трябва да внимава за фигурата си.

В този период щиглецът се стараеше да бъде още по-добър съпруг и бъдещ баща, даже я заместваше над яйцата в жегите. Но и когато се излюпиха червенощиглечетата, майка им продължи да се занимава със себе си.

— Ти си самовлюбена като нарцис — не издържа веднъж Щиглецът. — Аз за тебе съм само средство да получаваш от живота.

—Моля?! —изненада се Червеношиятката. Изчурулика, че го обича. Заспориха. Той я обвиняше в егоизъм. Престанал бил да се среща с приятели пернати, да бъде индивидуалност. Любовта за нея била само „той за мене“, а не и „аз за него“.

Тя обаче имаше отговор:

—А, ти защо ми предложи? От любов ли? Или заради красивото ми оперение? За да се фукаш пред птичия народ. Това те съблазни, нали? Суетна съм била. Че не е ли суетна всяка красавица? Аз пък прецених, че ти, макар да не си пъстропер, си грижовен, гнездото ти — гнездо, за прехрана се оправяш, затова те взех. Е, може да съм попрекарила малко в някои отношения, но така ти откъщавах, че не се жениш по любов, разбра ли!

— Значи всичко между нас е било по сметка? Аз на тебе, ти на мене. Така ли? — тъжно пропя щиглецът.

Едва сега и двамата се замислиха за нещо. Егоисти ли бяха? Нарциси ли бяха? Има ли разлика в сбиранете по любов и това по сметчица? Бяха ли познали те двамата любовта? И какво е тя?

В потайни доби се понесоха чудни трели, които странно зовяха до премала някого за обич. Голяма, чиста, възвишена. Пееше славеят.

Червеношиятката и Щиглецът се заслушаха. Нещо трепна у тях. Не за пръв път чуваха те тая песен, но сега я осмислиха. Чак сега прозряха нейния смисъл, в който Славеят изливаше дълбоки чувства, невероятни и силни, каквито те двамата не бяха изпитвали досега...

Менеме, мале, змейлиби

Змеят горянин залюби Катеричката. Беше прелетял веднъж от дън горите тилилейски и видя едно особено същество с кафява лъскава козина и мърдащо насам-натам дълги ушета. С лапички чевърсти то събираше орехи. О, хо, каква великолепна опашка

имало това мъниче! Извита като въпросителна. Какво ли пита?

— Кой си ти? — веднага запита неговото любопитство, когато Змеят внимателно приземи ракетните си криле, като се въздържа да пусне огън и жупел из трите си уста, за да не изплаши съществото.

— Един добър батко — отговори той и му подхвърли поредната златна ябълка, откъсната от райски градини. А ти коя си?

— Катеричка се казвам.

— Катеричка — изговори на пресекулки Змеят, че му се видя трудна дългата дума.

Новата му позната се оказа словоохотлива и добра горска твар. Продължи сърчно да си събира зимнина и да я пренася в корубата си. Змеят реши да ѝ помогне, но събори клона, че беше хала халовита.

— Не бива така — кротко го поучи Катеричката. — Трябва да пазим дърветата, да бъдем еколози.

Пак мъчна дума... Змеят не беше толкова учен — в змейското училище не се нае никой учител да преподава, затова там бяха на самообучение. Но важното за Змея бе, че Катеричката не се изплаши от него. Както често се случваше, срещнеш ли други живинки из горите, хукваха с писък. Мъчно му ставаше на Змея. А тази Катеричка говореше човешки с него. Благо и кротко.

Разделиха се, но той не можеше да я забрави. Донесе ѝ цял чувал с прехрана, пооправи изкривената ѝ хралупа, докато и двамата разбраха, че ги е свързало онова чувство, което хората наричат любов.

— Ще ми станеш ли невеста? — запита Змеят с притеснено вълнение.

— Трябва да питам нашите — отвърна Катеричка и каза на майка си: „Мене ме, мале, змей либи, змей либи, змей ще ме вземе. Ще спусне златни люлки полюлейки и ще ме отнесе вдън гори тилилейски”.

Но мама Катерица не даде и дума да се издума? Такива левенти катеричоци се въртели край щерка ѝ — женихи достойни! Змей горянин — как не! От върл род е той!

Змеят като добър син, също позарече майце си.

— Ти добре ли си? — зина Змеицата. — С такива дребосъшки родове ще се сватосваме! Избрала съм ти аз невеста от халетинския род.

Не можа да прекърши майчин хатър Катеричка, чедо покорно беше и застана под венчило с Катеричок от рода на левентите.

Не можа да прекърши майчин хатър и Змеят и стана зет на халетините

Но мина, не мина време, Горянинът прелитна пак:

— Ка-те-рич-ко, изгоро!

— Змейко мили! Слънце мое, смисъл на моя живот!

Понасяше я на крилете си и отлитаха край Самодивските извори при чудодейното аязмо. Там се милваха и галеха, така, както

никога не бяха го правили дома си. Играеха си със златна ябълка, която после Катеричка отнасяше на малките си катеричета, уж се била търкулила от нейде си в гората... А Змеят отнасяше топлинка, каквато никога Змеицата не можеше да му даде. И пак навремени, когато му причернее задаваше се като тъмен облак, изпущайки искри и бълваше огънове. Стрелкаше се с криле змейовити и с тътен и трясък минаваше на Самодивските скали. Тварите горски мислеха невям буря се задава страховита или извънземни ще ги похитят и се изпокриваха. Само Катеричка не се плашеше и бързаше да отърчи към аязмото — уж за светена водица...

Но веднъж, не щеш ли, човешка ръка уцели с пушкало някакво Горянина. Падна той в несвят с наранено крило. Старата му майка чу как прощушна: „Катеричко, де си?“. Разбра Змеицата, препатила и омъдряла, болката, що носи синът ѝ в душата си, смили се и го понесе на крилето си — поне да се простят, че ако не го стори, грях голям ще бъде... Отдалеч ѝ се привидяха на Катеричка криле змееви и изтича натам, където винаги... Трепна тя, сви се от мъка сърцето ѝ.

— Дай ми го, мале — рече, — аз ще го изцера... — Отвори очи, Змейко! — помоли го тя и той прогледня.

От клон на клон, забързана и задъхана, отиде до аязмото, напълни орехова черупка с водица. Пийна Змеят и му поолекна. И пак, и още много пъти отиде тя до там и му пренесе жива вода, преля и върху раната и милият ѝ живна. Набра и билки лековити, та го наложи. Съвзе се Змеят, надигна се. И остана при Катеричка. Там, до Самодивското изворче.

Разчу се, понесе се из горските усои чудото нечувано — как страшният Змей Горянин живеел кротко с крехката Катеричка. А тя вече не се страхуваше да каже да цялата гора: „Мене ме, мале, змей либи“.

Болярката

Жива ли беше? Отпусната върху леглото, безкръвна — жива ли беше? Дали пък вече не е?... С лукаво полуусмихната надежда поглеждаше към нея той. Помръдна, дявол да го... още не е! Кой сега ще такова, майка му... съдини мръсни, дрехи мръсни, живот мръсен. Вестникът, мачовете пред телевизора, ракийката и салатките — бяха вече далечни спомени. То ако се привдигне — хубаво, ама ако се залости в това легло? Айде бе! Тъкмо на него ли? Ето какво било Злото — това било! Пък толкова години той си мислеше, че Злото се пинкави подире му и му пречи да хване бика за рогата. Доброто — все две крачки пред нея търчи. Пада ѝ се сега! Там — на кревата. Само че да не беше на неговата глава... Ще вириш важния си кок, ти, Главната, дето държеше хазна в ръцете си! Едното нищо си сега. Ако ти дам лекарствата, може и да се привдигнеш, ако не ти ги дам... Дойде най-после това време — да зависиш от мене. Догони те и тебе Злото дето все мене гонеше от цех в цех и ми пъхаше две леви ръце, а тебе все те настигаше проклетото Добро, Болярке. Пък ти прилягаше тоя пусти прякор, не само, защото си от Велико Търново...

Жената пак помръдна, отвори очи, посъзвзе се и даде знак, че иска да напише нещо. Надраска разкривени цифри. Телефонният номер на елтехника Благой Благоев. Здравсти! Да не е мръднала нещо? И това ли ще му погоди?

Тоя Благой Благоев беше дежурният елтехник на семейството. Дотърчаваше на часа. Поправяше това-онова кога безплатно, кога за дребни стотинки — да не е без хич. Сигурно ѝ се слагаше на Главната, но от това зарар нямаше. За какво ѝ е сега на умирачка тоя Благоев? Позвъни му все пак, обясни какво е положението, няма нищо за поправка, ама тя вече заминава и... ще извиняваш, Благоев, щукнало ѝ е нещо, майка му, няма как — написала телефонния му номер, случайно сигур, та ще прощаваш, ама...

Благоев дойде на минутата задъхан. Съпругът се поодума — да поизлезел, че свършили цигарите, то и ракийката, пък и хляб нямамо...

Благоев кимна, той ще поседи при болната.

Когато останаха сами, зарониха се едни такива безмълвни думи, остаряващи като тях двамата, стари и като света.

— Помниш ли? — питаха омъчените очи на Болярката.

— То забравя ли се нашето? — отвърнаха Благоевите.

Беше красива горда жена с поривиста походка. Болярката. Понякога по-важна и от генералния директор. Главна счетоводителка, добра и отзивчива към хората. Само че прикрита зад някакво загадъчно мълчание. Приемаха го като горделивост. Но на знаещия и на човечния се прощава някой друг недостатък. Характер човешки. Всеки си го има с кусурите. Не било до характер — разбра

Благоев по-късно, Болярката таеше една своя болка и внимаваше да не я усетят хората. Болярките не просят жалостивост — само прехлас заслужават!

Веднъж тя със стеснение помоли Благоев, ако може да им поправи това-онова из къщи — нещо не били в изправност разните елуреди, пък мъжът ѝ не бил на „ти“ с тия неща, ще си платят, разбира се. „То мъжът ѝ с каква ли работа е на „ти“ — помисли си Благоев. Отиде с такъмите си, разпиля отвертки и фазомери, клещи и чукове в дома божи на Болярката и всичко си дойде на място. След което мъжка ракийка, нали така, майсторе!

— Айде ма, кво се туткаш още с тая салата, кво се мърлявиш!

Благоев се втрещи. Главната се въртеше на пети около мезета и туршии, с изгубено болярско достойнство. Тя същата ли беше? Царствената жена с предизвикателно вдигнатата глава и високия кок?

Величествената болярка и тая в дома си — същата ли беше? Благоев отказа да повтори от ракийката, преглътна насмешливата забележка на домакиня — че какъв мъж бил — само на едната чашка.

„Има и такива мъже“ — отвърна той и си тръгна смутен. „Защо, Болярке?“ — запита я с безгласо недоумение. Тя наведе глава. Виж ти какъв бил тоя съпруг — едно дребно болтче в завода, дете все не пасваше да се завинти някъде, но го търпяха от уважение към нея. Пред хората той се държеше с нея като с царица и получаваше аплаузи — е, поне я оценява! Прощаваха му посредствеността и все му подаваха ръка.

Но при честите си появи в техния дом Благоев разбра, че заради своето безличие, което не искаше да преработи, а хитро се ползваше от облагите на съпругата, той отмъщаваше в къщи на достолепната. И заради децата, и заради реномето си, тя търпеше. Не беше до характер нейната мълчаливо приглушена затвореност. Тук, в дома ѝ бе заключеното страдание, което хората виждаха като горделивост... Има и такива жени...

От човешко състрадание Благоев стана момчето за всичко в дома ѝ. Спестяваше ѝ някои упреци на съпруга, че не се е сетила навреме това да се смени, онова да се поправи... То било лесно да броиш държавни пачки, ама тука, тука му е цаката, Болярке, нали си мъжка жена! Благоев купуваше части, сменяше, боядисваше, ковеше и все безгласо питаше: „Защо, Болярке?“.

Понякога се отбиваше и без да е повикан — знаеше, че все нещо ще се намери за неговите добри ръце. Но и някакво вътрешно чувство го влечеше към тая жена — искаше да я види, трябваше да я види, не можеше да не я види... Тя го посрещаше със същото топло чувство, което я караше да му измисли някаква работа, за да бъде по-дълго край него, да му подава чукове и летви, по-едри, или по-дребни пирончета А то в една къща кога ли няма нужда от вещь

майстор, особено когато се казва Благой Благоев и е блага мъжката му приказка, и е блага усмивката му.

Веднъж, на тръгване, неговата блага ръка задържа по-дълго нейната. Много време и двамата се бяха борили — всеки със своите мъжки и женски сили. Но то, Нещото, което неистово привлича две души, е толкова силно, че никой и нищо не може да му устои. Колко пъти тя се ядосваше на себе си, че бе допуснала Благоев да разкрие тайната ѝ! Намрази го с оная особена женска омраза, която се нарича любов. Престана да го вика в дома си, даже веднъж го върна неканен — нямало нищо за поправка, мъжът ѝ се справял... Човекът си тръгна мъком, а тя не спа цяла нощ... Друг път го завари покачен на стълба — пак неканен, но впрегнат за нещо си — така и така е дошъл... Тя се държа студено — да побързат с поправките, щели да ходят някъде семейно.

— Къде пак ще ме мъкнеш — по концерти и по театри ли? Писна ми от твоята култура! — беше реакцията на съпруга. — Сядай, майсторе да прием по едно!

Благоев побърза да си тръгне — имал и той нещо си тая вечер. Както у всяка влюбваща се жена на възраст, и у Болярката чувствата бяха изменчиви. Тръпнеше, когато не се мяркаше край нея, дразнеше се когато се мерне. Дано се повреди нещо си в къщи, че да дойде „придворния, майстор“ — както го наричаше съпругът. Когато се появеше, не можеше да скрие радостта си, от което пък негодуваше гордостта ѝ. За разлика от нея, Благоев беше праволинеен. Обикнал е и никакви нюанси не засенчваха това велико чувство. За първи път нещо красиво осени живота му и промени цялата му вселена. Усещаше метаморфозите у нея, но те не го тревожеха. Той я обичаше, знаеше, че и тя го обича! Какво повече!

Настъпи она миг, когато съдбата доближи главите им (можеше да не настъпи такъв миг! Към него Благоев бързаше бавно...).

Болярката заговори първа: да си останели приятели, както досега, друго било невъзможно! Благоев прие с някакви спокойни слова — в смисъл, че малко ли е едно безценно приятелство! Да бъде волята ти, Болярке!

Един зрял мъж и една зряла жена не бяха още се докосвали до големите чувства в своя живот, затова наивно вярваха, че те могат да се трансформират в добро приятелство. Но Любовта склучи ръцете им, долепи устните им и наложи своите правила. Знаино е — тогава никакви съображения, никакви разумни доводи не могат да разделят влюбените.

„Аз съм луда! Какво правя, къде отивам, ако се, разчуе, ако децата, ако той... ако хората... — задаваше си безумни въпроси тя, но вървеше към неговия дом без колебания, а напористите ѝ точета зачеркваха въпросите и пееха ритмично: „Аз го о-би-чам, той ме о-би-ча, ни-е се о-би-ча-ме!“

Но да се разведе? При чуждия мъж ли щеше да заведе децата си? А обществото с размахания пръст назидателно към такива като

нея — почтената, неопетнената? Съпругът не би се лишил от благинките край нея и кой знае как би я наклепал пред света... Всичко трябваше да си остане така, както е било досега. А онова с Блажко — то си е на друго местенце потайно, свято като параклис — за тихи молитви и за обич... Така го разбираше тя. Има и такива жени...

Благоев беше единственият свидетел на нейния двойствен живот. Той беше първият, който прозря: „Не заслужаваш такава съдба Болярке, защо го позволяваш?“. Първият и единствен мъж, който се застъпи за женското ѝ достойнство. Може би затова го обикна? Него — обикновения елтехник и необикновен мъж. С благомето име Благой.

Той не настоя да сподели тя законно леглото му. Пазеше името ѝ, царствената ѝ осанка, но разделите и невъзможностите, знае се, нанасят сътресения върху любовта. А има ли любов без буреносни облаци? С върхове и падения, потайна и невъзможна обаче, нея все я имаше и имаше между тях. Колко години? Броеше ли ги някой? И защо да ги брои, когато те бяха животът и на двамата. Той не се ожени. Можеше ли да се сбере с друга? Можеше ли? Има и такива мъже... Свикна със самотата вечер — с дружинката на телевизора и със спомените, които така се бяха разбъркали, че не се знаеше кое е спомен и кое — настояще.

Притихнала, тя лежеше безпомощна, а той я гледаше невярващо, но онова пламъче в очите им отново засвети благо — пламъчето на спомените.

— Помниш ли как излизахме тайно с колата? Ти отначало се противеше — каква си била, че да те водя из сокаците като някоя... Престрашихме се веднъж да отидем накрай света — на 20 километра в едно бунгало. Само че там имаше наши заводски хора и не видяхме как се върнахме...

— Блаж-ко...

— Ти проговори?!

Безмълвните доскоро, изкривени устни се усмихнаха след кротката му целувка.

Трябваше да му се изповяда — как се е укорявала, че си е позволила да се влюби — в кого? Не знаеше нищо за него, освен че е най-обикновен елтехник (даже не инженер!), и че няма семейство. Тя не заслужаваше ли някой много по... И той искаше да ѝ се изповяда — защо си е позволил да се влюби в болярка, дето не е за неговата уста лъжица... Ще си го кажат по-късно, сега само тя да се съвземе, не може да не се съвземе, щом той е до нея. Доскоро си мечтаеха: децата ѝ бяха вече пораснали и хванали своите си пътища, хората не искаха да знаят за тях двамата — две побелели глави с отминала слава. Може би е дошъл техният час? Как бързо идвало Злото, застанало между тях край това легло... Тя поиска да го види за прошка безмълвна. Но стана божие чудо! Умиращата проговори и в очите ѝ, огледали се в неговите, блесна живот.

— Сега вече съм аз! — продума благо Благой Благоев. Аз съм! Вземам те при мене. Дойде моят ред! Аз съм вече! Ще си отидем от тоя свят на едно легло...

— И вър-ху ед-на въз-глав-ни-ца — добави тихо тя.

В тихите залезни вечери един мъж крепеше една жена с бастунче. Тя прохождаше в залеза на дните им. До него, с него. Болярката и Благоев.

Капитана

Тя го позня по очите. Пронизващо сини някога, сега бяха поматови, но запазили оная синевина, която тогава блестеше в тях. Тогава... Кога? Вчера или преди век?

Запознаха се на абитуриентския бал. Не се откъснаха един от друг. Има такива мигове, когато нещо вихрено те поема и те понася. Не можеш да си обясниш защо, но не можеш и да противостоиш.

Срещите им бяха кратки и задъхани. Отпускът му от Морското училище е от... часа до... После учебно плаване, а тя чете за кандидатстудентски изпити. Той бързаше, тя, бързаше. Ръце, сплетени една в друга, прегръдка, докосване на устните. Идилчна, срамежлива любов и клетви за вярност до гроб.

Той замина с големия бял кораб, тя отиде да учи. Срещи в невероятни мигове, писма, телепатични поздравии на сърцата, радиограми...

Но срещите от време на време развалят магиите на любовта. Гибелни са те за нея. Двамата свикнаха да живеят повече със спомените, отколкото с реалните срещи. А дойде ли ред само на спомените в живота на човека, динамичен живот ли е това?

Тя се омъжи за един мил свой колега, капитана може би бродеше из океаните, може би... знаеш ли?

И ето го сега — след колко? Нямаше кога да се броят годините. Насреща ѝ идеше Капитана. Лицето му — набраздено от морските бури, походката — бавна, подкрепяна от бастунче. Но очите — ония дълбоки сини очи — бяха останали същите. Душата ѝ запя техния някогашен сигнал от песента „Капитане, капитане“... Сърцето ѝ затрептя. Защо не те дочаках? — питаше това сърцето ѝ. Осъзна, че още го обича, възможно ли е това, господи? Извика спомените.

Морската градина. Стушени на пейка срещу брега. Гледат залеза. После лудо се гмурват за вълшебни раковини там, под тяхната скала.

Помниш ли, Капитане? Как можахме да забравим? Защо Капитане?

Кой беше виновен — ти или аз? Ако такива въпроси имаха отговори в живота на човека...

... На купон в дискотека. И Христо, съседчето е там. Леле,

Христо, само да не кажеш на мама! На другия ден обаче, мама знае. Скандал. Кой е той, откъде е, какво работят родителите му? Цяла нощ с някакъв непознат... Тя, непрактичната, нищо не знае за него. Знае само, че очите му са изгарящо сини, че има силни рамене, че умее да се гмурка до дъното на морето, да скача от моста красиво и изящно, че мечтае да обиколи света с големия кораб, на който и тя ще плава с него. Знаеше, че ѝ подари един такъв грамаден рапан, какъвто никое момче досега не ѝ е дарявал, Рапан, в който трепти пулсът на две сърца. А това малко ли беше?

Помниш ли, Капитане?

Да побърза, да го спре, по-скоро! И какво ще му каже? Какво изобщо могат да си кажат хора, които не са се срещали от векове? Няма ли да рухне красотата на спомена? Те, спомените, не обичат да се нарушава спокойствието им. Добре им е в тишината на отминалото, на неповторимото. Не ги докосвайте, за да не изгубят уханието си.

В един миг тя се устреми към него. Трябва да го спре, трябва! Но краката ѝ се подкосиха. Догониха я ситни женски стъпки. Една белокоса настигна Капитана и го хвана под ръка.

Отминаха бавно. Тежаха нозете на Капитана, тежеше му земята.

Трудно я понася един морски човек. Затова беше нужно някой да го подкрепя...

Тя устоя. Не се обърна. Спря за секунди само, докато заглъхнат стъпките на спомена...

Супермаркетът

— Извинете, моля, ви...

Женски поглед-мълния срещу му.

— Ще ви помогна, аз...

Подаде ѝ ръка да стане и засъбира разпилените покупки в супермаркетната кошница. Добре, че нямаше бутилка за счупване, та да се вдигне повече шум в магазина. Прибра набързо всичко, попита я пак добре ли е. Прониза го мълчалива, зеленоока обίδα и неприязън. Той обаче, видя само една горда хубост. Може би се беше захласнал в тая хубост, та я препъна. Тъкмо тази женска красота ли трябваше да унижи! Случилото се го накара да забрави за какво е влязъл в супера, отиде бързо до касата, плати покупките, но тя пое касовата бележка и на излизане отвори портмонето си — купеното си е нейно, тя ще си го плати! Моля ви се, той знае, че стореното от него не се мери с пари, но няма как иначе да се... Това било най-малкото, което... И отново видя презрението на една добре отглеждана красота. Как да си го прости?

Знае ли човек кога нещо накарва нозете му да поемат нанякъ-

де... Той тръгна след нея предпазливо. Тя влезе... не е за вярване! Сред бездушните градски блокове се кипреше истински талисман — едноетажна къщурка от стария тип, с градинка и с незаключена дворна порта. Жената само я притвори и дългите ѝ руси коси (не изглеждаха изрусени!) потънаха в китната къщичка. Мъжът застана на отсрещния тротоар, прикрит зад едно дърво, за да вдиша атмосферата на къщата и цветната градинка. Напомняше родната му къща. Майка му сее мушката, рози, хризантеми. Той ги полива с градинска лейка. Ухание и свежест, тишина и покой...

Стопанката на това оживяло от доброто старо време къще, бе на неопределена възраст. Как ли намира в днешните динамични времена възможност, да се грижи за малката градинка? Господинът от изчезващото племе на кавалерите стоеше прехласнато зад дървото, макар че отсреща нищо не се случваше. Старата къща притихна, обгърната в мълчание. Какво ли работи тя? Може би има и деца, е, и съпруг сигурно...

Кое повече го привличаше? Русокосата или къщата на спомените? Знае ли човек...

По-късно пак срещна зеленооката хубост. Че как няма да я срещне, нали пътят му се пренасочи през нейната улица! Поздрави я. Тя му отвърна. Това го окуражи. Пак, и пак. Покана за едно кафе — ей тук, в кварталното барче? Между глътките кафе — тривиални фрази — ще ѝ бъде задължен цял живот. Възхищения от дома, от градинката, каквато и майка му... Да, и нейната майка също, от родителите ѝ останала къщата и тя не пожела да „се включи“ в строежа на блоковете наоколо.

Той не посмя да попита повече. Тя не открехна друга страница живота си. Виж, ако бе проявила любопитство да попита за неговия живот, може би щеше да се завърже разговор, но не би. За да бъде вежлив, той също не беше многословен, благодари на дамата и се разделиха. Впрочем срещата не стана в кварталното барче, тя предпочете на „по-неутрален терен“. За да не я одумват съседи? Или от страх заради ревнив съпруг?

Мъжът продължи да се движи покрай къщата на спомените, макар, че не му беше съвсем на път. Защо? Какво очакваше да се случи? Заради жената или заради къщата ѝ минаваше натам? Не знаеше. Пък и ако човек винаги знае какво би могло да му се случи, ще бъде ли интересен животът му? Програмираните дни биха носили еднообразие... и така, пътят на Непрограмирания продължи да минава случайно край патриархалния дом с незаключената порта. На шега, от желание за заиграване детско? Възрастните също обичат игрите, особено когато са тайнствени и носят напрежение и очакване за финал с победата на „добрите“. В играта на нашия човек я нямаше детската динамика, беше на години, когато се бърза бавно, На колко може да е тя? Около 40? Вероятно. Неговите десетина отгоре не бяха чак толкова повечко. Какво значение имат годините, когато пламват пожарища в душите човешки?

А те бяха пламнали и у двамата. Тя също се питаше кой е този загадъчен пъстроок мъж, прошарен, но с отчетлива мъжка походка и някаква особена усмивка. Следеше тайно как преминава по нейната улица и все небрежно уж хвърля поглед — няма ли тя да се покаже? Сдържаше желанията си, беше от гордите жени. Затова не можа да отбере достоен измежду ухажорите си. Достолепието ѝ не допусна никого до нея. Е, и какво? Ами остана си от тези, които хората наричат „стара мома“. Може би Пъстроокият е избраникът ѝ? Той е бил предопределеният от съдбата за нея? И така да е, няма да разтвори порти и да го калеса. Тя си има принципи. Има такива жени, които горделиво отблъскват мъжкия наплив и това постепенно оредява, но те, опиянени от красотата си, мислят, че все са на пиедестала... А Русокосата заслужаваше принца на мечтите си, когото не различи сред някогашното множество. Знае ли човек кога ще го срещне? И дали изобщо? Пък и точно принц ли ще бъде? Има ли значение, стига да е той, единственият...

Десет години по-късно... както се изписва по кинокадрите. А може би не точно 10, а 5 или 2, или 15?

Преди тези отминали години ги бе грабнало някакво невероятно чувство — непреживяно, вихрено.

— Плаша се от себе си — признаваше тя.

— И аз също — шепнеше той.

— Какво изпитваш — смут и боязън или радост и щастие?

Колеланието се сменяше от непреодолимо влечение. Влечението зачеркваше всякакви предразсъдъци. То е вечният стремеж на мъжа към жената, когато нищо и никой не е в състояние да ги откъсне един от друг. Това загадъчно чувство люлее в космическата си люлка половете, за да усетят те божественото у себе си... Отначало се питаха:

— Това ли била тя, любовта?

Но когато тя връхлети върху двама, няма вече време за въпроси, нито за дистанцирано опознаване. Тя ги обсебва и те потъват в един друг, непознат блажен свят.

За нея той съвсем не беше светът на сладникавата любов от западните романчета, с които се опитваше да заспи през дългите скучни вечери на самотата. За него съвсем не беше светът на мъжкарската мускулиста любов, традиционно демонстрирана във филмите.

Тя с учудване се видя каквато не се познаваше. Целият ѝ, подреден до запетайките, женски живот се срути. Целият му, устроен по мъжки правила живот, се промени. Тя не попита „Кой си ти?“. Той не попита „Коя си ти?“. Любовта не задава въпроси. Тя опиянява. Когато отрезнее, въпросите са окъснели скитници без минало, само с настояще.

Случайна позната я бе срещнала с него.

— Добър човек е, откъде го познаваш? — попита любопитната позната и продължи — Жена му е все нещо болнава, горкият измъчи

се с нея. То Господ все на добрите праща нещастия.

От случаен познат, който го бе срещнал с нея, той чу:

— Изпяла си е вече песента.

— Беше хубавица, ама сега е просто стара мома, дето им казват: „Дъвкана, дъвкана, че изплюта”.

Отровни стрели са людските думи. А имунната система на любовта е незащитена от такива стрели. Нещо проскърца и се счупи.

— Защо не си ми казал?

— Не си ме питала — идиотски отговор.

— Не си мисли, че си търся мъж, за да съм като всички — още по-идиотски, изречен от стара мома.

А беше се случило в она върховен миг, когато Пъстроокият се раздираше от невъзможностите на своя живот и непреодолимото желание да живее с нея, само с нея. А беше се случило в она пределен миг, когато Русокосата очакваше неговото: „Ще ми станеш ли жена?”

Често тъкмо в такива звездни мигове полетелите към светли космически висини са свличат на Земята.

Тя, уж с по-крехка и чуплива женска душа, го откъсна от сърцето си. От обидена гордост. Той — с уж по-твърда мъжка душа, не я изтръгна от своето. Зачака по-добри времена.

За жената любовта е възраждане, но и естествен стремеж към семейна връзка — древният инстинкт за дом и деца. За мъжа голямата любов е възраждане, но и подтик към волност и свобода...

Срещите оредяха. И престанаха. Патриархалната къщица отново опустя, цветята в дворчето не цъфтяха така ярко...

Беше в онова време преди, не знам, колко си, години...

Зеленооката преживя трагедия. Пъстроокият — само драма.

Тя се прибираше в своето символично пространство. Търсеше опора в старите стени, които не издават никому сподавяната мъка, стаената с години болка от самотата. Беше като в безтегловност. Разместени бяха стари опори, които дълго са били препятствани, възспирайки я да залитне от желание за мъжко рамо и от гордост да го потърси. Неочакваната любов бе премахнала преградите, но навикът ѝ да крачи две напред и три назад се върна отново. А той бе траен — този навик... Очите бяха привикнали да гледат с примирение тоя домашен кафез, ушите се бяха нагодили да долават само шепота на самотата. Изчезна, вече мъжкият смях, изчезна трепетът на очакването.

Душата ѝ не му прости, не беше навикнала на това, огъна се пред урагана на силните чувства, които изискват и прошка понякога. Безпомощното нежно цвете, расло в сянка, не понесе ярката светлина на голото слънце, защото никога не е било огрявано от него. Затова и не знаеше, любовта не е само сияен възход, а и умение да се понасят страдания — залог за земно щастие. Не беше ли закъсняла тая близост, за която и двамата не бяха подготвени? Не пропадеше ли Зеленооката в бездната на чувствата? Имаше ли

сили и готовност сърцето ѝ за тях?

Пъстроокият само въздъхна по мъжки. Всеки от тях остана верен на пола си.

— Или аз или жена ти! — бе отсекла тя.

— Трябва да ти обясня — започна той, но тя не слушаше и не чуваше.

Свикнала да живее само за себе си, Русокосата не можеше да принесе в жертва самолюбието и горделивостта си, жертвите не бяха в нейния стил на живот.

Свикнал да живее със съзнанието, че е отговорен и за друга една душа безпомощна, той не можеше да промени този модел на живота си. Приемаше като дар свише закъснялото щастие, от което дори малко се срамуваше, че размекваше мъжката му душа. Задължението към съпругата и това със Зеленооката бяха съвсем различни неща. Не искаше да я изгуби, не трябваше да я изгуби...

Това беше преди ония 10, 5, 1 или преди 15 години? Знае ли се? Годишите на любовта не са бройка в живота на човека...

Русокосата бе поела отново по своето отъпкано русло — сиво, скучно, но познато... Пъстроокият се бе върнал към своя роботизиран живот.

Тогава, когато се бяха изминали въпросните неброени години, в същия исторически супермаркет една жена се бе загледала, в някакъв щанд с нови стоки и случайно се блъсна в нещо и някой ахна. Нещо издрънча, падна на пода, разпиляха се покупки. Този някой, който ахна, я изпревари да сбере нещата си, тя се наведе с извинения — да му помогне. Главите им се докоснаха, очите им се погледнаха. Две зелени и две пъстри. Знае ли човек кога любовта ще реши отново да сбере две души, които си принадлежат? Знае ли се... Има един такъв миг, наречен да се случи, да бъде!...

Титрябвадазнаешистината, мамо!

Дано мога да ти обясня всичко, мамо, в това неспокойно писмо. Коя съм аз? Абсолютна отличничка, добра цигуларка, надеждна плувкиня. Списъкът на моята слава ти го знаеш, мамо. Моят възход беше твоята радост. Ти не ме глезеше, научи ме на строг ред. Целият ми ден беше изпълнен с дневни режими. Уча, свиря, плувам. Свиря, уча. плувам. Плувам, свиря, уча. Бях твоята гордост, моя възискателна и амбициозна майко.

Когато се родиха нашите момченца-близначета, изплаших се дали няма да разклатят моя непоклатим график. Но ти ги включи в него. Едно братче всеки може да поведе за ръчица, ама две? Бях горда с количката навън и не давах никое дете да припари край нея. Близначетата — това също беше нещо изключително, което

отличаваше семейството ни от другите.

Струваше ми се тогава, че мога да постигна всичко на този свят. Малките отнемаха много от времето ти, мамо, но ти не изпусна контрола над мене. Твоята дъщеря трябваше да бъде над всички!

Вървах все нагоре и нагоре. Успехите ме изпълваха със сладостни тръпки. Не топлеха, студени бяха, но само аз смътно го усещах. На един концерт друго момиче изпълни пиесата си по-добре от мене. На плувни състезания аз бях първата. С безпомощна ярост си мислех, че някой ми пречи, че ми завиждат и затова... Разбрах — ти програмира у мене техничност и старание. А душа? Разцъфтава ли цвете от хербарий? Аз съм такова изсушено цвете...

Идва ред за последното... Харесваше ми едно момче. Дали го обичах? Страхувам се от тая дума, непознато ми беше чувството. Просто ми беше леко и радостно, когато съм с него. Чак сега се превърнах в дете — разхождахме се гонехме се, държахме се за ръце. Пристъпила бях на пръсти жадно към него и внимавах да не го изгубя. Но изведнъж у мене започна тревожно за бие една камбана: „Какво правиш ти? Докога празни забавления и разходки без цел?“. Ушите ми оглушаха от тая камбана, главата ми тежеше от болка. Започнах да нервнича. Обърнах му гръб, защото и когато вървах уж редом до него, исках да бъда над него.

А тази вечер за първи път в живота си се наплаках. Горчиво. Сломена. Съсипана. С бронирана душа.

Преглъщам първите си човешки сълзи. Не са солени. Сладки ми са.

Това е всичко. Ти трябва да знаеш истината, мамо.

Защото две братчета, растат след мене...

Двамата нашия блок

При срещи из блока си кимаха за „добър ден“. Толкова. Днешните времена не са особено комуникативни. Но веднъж се случиха заедно в асансьора. Възрастната дама се бе натоварила с някакви торби, от които стърчаха канапища. Младият мъж забеляза, че товарът е твърде тежък и, че дамата се е уморила да го мъкне. Той пое торбите, а когато стигнаха до нейния етаж, слезе с нея. От учтивост прие поканата за едно кафе. Там вътре видя красивите пана, килимчета, постелки. Разноцветни слънца грееха в цялата стая. Изплетено? Не. Някак особено изтъкано. Многоцветието се сипеше ту в блага и мъдра хармония, ту в метежен контраст. Стоиш смаян, успокоен, обрадван и не ти се иска да отместаш поглед. Знаеха ли хората от блока, каква красота се крие тук?

— Продавате ли нещо от това?

— Да, понякога — стеснително отвърна жената. — нали трябва да се живее, но винаги ме боли, когато продам. Аз съм от друто

поколение, нали разбирате.

Загледа майсторката. Зелени очи, малко присвити, с бръчици около тях и прошарена коса. Осанка, излъчваща достойнство.

— Когато бях млада — достигна до него алтовият глас на жената, — все не ми достигаше времето, крадах от него за тия неща. Работа, деца... Едва сега се отдадох... това така ме е привличало, че не можех да се откажа. Иде у мене от майка, от баба и прабаба.

„Това са мои мисли — откри той. — И с мене е така“.

И без да разбере, (защото беше от сдържаните мъже) заразкава за своята страст — дърворезбата, която също идеала у него „отвътре“ — като родово начало — и неговият дядо...

Той, компютърният специалист, носеше у себе си нещо от древни времена и не можеше да се откъсне от силата, с която го завладяваше. Разнокалибрените длета и чукове удобно се наместваха в ръцете му още от детинство. Не изкарваше хляба си с тях, но не ги изпусна из ръцете си. Добре беше, че жена му го насърчаваше. Може би защото ѝ бе драго да се хвали на приятелки с изваяното от съпруга ѝ или пък наистина го ценеше. Нямаше значение за него, важното беше, че не спираше увлечението му.

Едно невероятно приятелство свърза Белокосата с младия мъж. Приятелство, разделено (или свързано) с около тридесетина земни години. А се чувстваха връстници. Общи стремления витаеха около това приятелство, някакъв невидим дух го поддържаше. Тя се подмлади, почувства нови сили у себе си, забрави болезките си всякакви, импулсира се за работа, нови идеи я осениха.

В неговия монотонен компютърен живот също нещо се промени. На фона на нейните пана зазвуча песента на дървото. Привличаше ги не само изкуството. Споделяха. свои неща:

— Знаеш ли, че жена ми...

— Знаеш ли, че децата ми...

Той я съветваше от позицията на младостта. Тя го съветваше от позицията на зрялата мъдрост.

„Никога не съм имала толкова млад приятел, когото да чувствам така близо до себе си, като син и да го уважавам като връстник“ — усещаше тя това ново, което изпълни живота ѝ.

„Ако ми бяха казали, че ще се сприятеля с жена на такава възраст, нямаше да повярвам — мислеше си той.

Понякога той дълго не се появяваше. Тя знаеше, че работата ревниво не го пущаше да си отдъхне, че е отдаден на семейството, на детето си. Колко добре познаваше тя този живот, който обсебва и едновременно дарява обич! Истински водовъртеж! Сега той плуваше в нейните води някогашни и тя го учеше как да се спаси от удавяне във водовъртежа.

Той също я учеше да неща, в които тя, старомодната, както сама се наричаше, не можеше винаги да се ориентира в сегашния неразбираем за нея свят.

Чудновата беше тая дружба. Белокосата спокойно го чакаше, понякога сякаш и забравяше за него, потопена в своите занимания, които я поглъщаха, пък и от мисли за деца и внуци. Отрупан с хиляди делови грижи, обсебен от възрастта на амбициите и възхода, Дърворезбарят също се откъсваше от мислите за Белокосата. Тогава тя прескаше у тях да се порадва на детето му, но не се заседаваше — да не пречи на младите.

Веднъж той ѝ подхвърли вихрена идея: защо да не направят съвместна изложба. Всъщност идеята беше на жена му, която прецени, че ще има изгода за реномето на мъжа ѝ в това начинание. Пък и „старата“ защо да не покаже това, което прави — то беше модно сега.

Тя не прие изведнъж — те, нейните работи дали са за изложба? Тя си ги прави за удоволствие свое. Е, харесват ги, което си е, но все пак! Излишна скромност колеблива, на поколението, което не беше така напористо, както сегашното...

За пръв път изникна спор между тях, за пръв път Дърворезбарят срещна съпротивата на възрастната си приятелка. За пръв път той откри, че тя била мека и крехка. За пръв път тя откри, че той бил твърд и упорит.

— Страшен си!

— Невъзможна си — пукаха телефони.

Когато са срещнаха тримата, съпругата видя в очите им оная светлинка, оная благословен блясък на съзиждащата човешка душа... Витални чувства, необясними с думи. И се замисли за нещо си...

Малко преди откриването на изложбата, той ѝ позвъни:

— Я ми кажи какво да облека, тука с жената спорим...

— Гледай да ми се изтупаш с някоя размъкната фланела и изтъркани дънки! „Видя ли, бе“ — чу се гласът на съпругата.

Младите бяха си споделили, че се опасяват от някакви дълбоки вълнения, които може би ще я обземат, няма ли да грохне или нещо да... Съпругата предвидливо сложи в чантата си валериан и валидол.

Белокосата пък се страхуваше за него — нали му беше първом тая изложба... Но и у двамата нещо надви притесненията. Нещо, което поддържа божествения дух у човека.

„Благодаря, че те срещнах, сине. Не открих ли себе си в тебе?“ — вгълбено си мислеше тя.

„Благодаря, че те намерих, майко“ — говореха очите му.

Изложбата „Двама от нашия блок“ откри художникът от седми етаж, с когото, впрочем, двамата също случайно се запознаха, но това е тема на друг разказ...

Пепеляшка

Момичето заместваше възрастната разносвачка на храна от Социалния патронаж, която се беше разболяла. Бай Петко се учуди, като видя тая Пепеляшка с кошницата. Нахлу весело в стаята му, поднесе всичко сръчно и мило и му пожела добър апетит и приятен ден. Завъртя бай Петко в някакъв шеметен световъртеж и изчезна.

На следващия ден той седна край прозореца, пременен с бяла риза и вратовръзка. Беше си изпросил от градинката на комшийката едно лале — уж, да си го натопи в чашка, пък то — за да го поднесе на Пепеляшка, както си бе нарекъл момичето. Беше си помислил защо ли оная беззъбата, която се бе разболяла, не вземе да се пенсионира, та на нейно място да остане Пепеляшка. Докато мислеше как ще подаде лалето и ще рече: „Честита пролет, да си жива и здрава и все така...“ момичето го пое от ръката му с нежна усмивка и остави след себе си нещо забравено, нещо от минала младост — нещо, покрито с пепел. Че то и яденето сякаш вече бе по-вкусно, по-сладко, сякаш Пепеляшка го е готвила.

Животът за стареца вървеше по инерция. Изпрати жена си Горе, децата му се разпилаха по тия пусти чужбини. Викаха го — къде ти! На стари години ще си остави къщата и ще помъкне кокали по чужди места непознати, да няма с кого да си продума по цял ден. Седеше си дома и чакаше да прибере и него Бог. Уж boleжки всякакви го бяха налегнали, все се надяваше като легне вечер, да не се събуди сутрин, ама ха де!

Още от сутринта се готвеше за посрещането на Пепеляшка. Как ще я посрегне, какво ще ѝ каже, как ще гледа след нея, като излиза усмихната с кошницата... И ще почне отново да чака. Не успяваше, нищичко да я попита — коя е, що е. Трябва да си има някое момче, дано е добро като нея. А може и да е сварила да се омъжи, те младите сега...

Веднъж бай Петко се реши за Празника на жената (много шумен някога беше този Осми март!) да подари нещичко на момичето, но като какво да бъде? Ако беше по негово време, можеше някое одеколонче, ама сега... да не стане смешен, че не отбира от модерните там женски работи на сегашните. Отиде в супера и реши да се посъветва с продавачката — стара позната.

— Някое парфунче — рече, — женско, за младо...

— Да не си се влюбил? — подкачи го продавачката. — А, бай Петко?

Той се изплаши от думите ѝ. Как може, греховно е такова нещо на неговите години. Като мина покрай църквата, влезе и запали свещичка, прекръсти се и целуни иконата на Божията майка. За всеки случай. Но това не сне кръста от гърба му. Той сам не знаеше какво изпитва. Онова в младите години беше друго, не може да е същото, пък и не бива да бъде. „Защо, Боже, ме наказваш, защо ме

вкарваш в грях с тия нечестиви мисли?“ — измъчваше се той. Нищо такова аз не... Само дето ми топли душата това момиче, това греховно ли е?

Затътри нозе, излезе и приседна на една пейка в черковния двор. Все студено му беше и се навличаше с дрехи, а сега му стана горещо.

Избърса чело, борейки се с мислите си, които ту му се присмиваха, ту се опитваха да го опростят. То тъй си е било от векове — все се мъчи Злото да те повали, а Доброто — да запази чистото у тебе...

Прибра се той, взе метлата да попримете, опъна покривката на масата и зачака. Ще дойде Пепеляшка, той ще ѝ рече... Какво, да ѝ рече? Може и нищо да не продума, само ще ѝ подаде подаръка, тя ще се засмее, пък може и да... го целуне по бузата?

Беше позадрянал, когато чу един глас:

— Петко-о-о, хайде, че идем.

Чий беше тоя глас? Влезе като фурия оная без двата зъба, дето Пепеляшка я заместваше.

— Зарадвах ли те? — хилеше се насреща му старата разносвачка, показвайки трите си зъба.

От по-рано си имаше нещо наум тя. Запазен е тоя старец, има си хубава къщица, пенсийка, пък и децата му пращат сигур по някоя зелена хартишка. Може и да се завърже нещо...

— Ха кажи ми добря дошла и честит празник де, ти съвсем си глътна езика като ме видя. Добре съм, оправих се.

Тя се кипреше и не бързаше да тръгне, бай Петко мълчеше. Най-сетне шофьорът на разносната кола припряно удари клаксона и жената излезе.

След нея бай Петко отвори прозореца — да излети с нея и птичето, дето бе зачирикало в душата му...

Трябваше ли да отстъпи?

Смълчан, съсредоточен, класът мисли, преживява, трепти, усмихва се и наведен над тетрадките, бърза да напише най-хубавото съчинение.

Само Данчо, както винаги, се върти, смуче химикалката, бърка в чантата, зяпа през прозореца. На тревожния поглед на младата учителка, той отговаряше с подсмехнат поглед: „Не се безпокойте, ей сега ще го надраскам, аз за колко ще го...“

Класът ниже маниста по редовете — буква след буква, дума по дума. В това време Данчо разглоби и сглоби две химикалки и тържествено написа цяло изречение. После си лапна дъвка. Учителката го видя, той я извади, тя пък взе, че се замаца по тетрадката. Престанаха да пишат и двете химикалки. Услужи му. И като се

сети как ще сътвори нещо интересно, с което ще ѝ вземе акъла на госпожа литараторката, засия цял, разклати чина, разсипа широка усмивка и разпери ръце. Усетила възторга на собственика си, чантата му, с емоционален възглас изтърси съдържанието си на пода. Притежателят ѝ се залови да събира...

Класът вече бе написал най-хубавото съчинение и трепетно го четеше наум. Внимателно — да не се разпилят добрите мисли; съсредоточено — да се поправят правописните грешки — тези врагове, които после започват да се разхождат по страниците на тетрадките с червени одежди. Класът написа, провери и се усмихна с усмивката на творец. Въздъхна и затвори удовлетворено тетрадките.

Тогава Данчо започна трескаво да работи. Чантата седеше кротко и мирно, химикалката пишеше. Но... би звънецът. Класът подаде тетрадките и изгледа укорно Данчо, който молеше: „Нека да си го довърша вкъщи?“. Две топли очи, сълзи на разкаяние — искрени или?... Тогава младата учителка се размекваше. Но този път класът я погледна сурово. Трябваше ли пак да отстъпи?

ДЖИВ-ДЖИВ

(Разказ за момчетата от пет в клас)

Както се гонехме през голямото междучасие, изведнъж в краката ни тупна нещо мъничко. Връбче. Със счупено краче. Трябва да го спасим. Ще си умре от студ, пък и някой махленски котарак може да се завърти. Някой се сети, че на Валя майка ѝ е лекарка, може да го излекува.

Грабнахме го в шепички и го занесохме в класната стая. Момчетата видяха, че зъзне от студ и го завиха в една жилетка.

— Ще го задушите, глупачки такава? — викнахме ние. Те отвориха дупчица, да си диша свободно.

— Ами то сигурно е гладно — сети се някой.

Натрошихме му кифличка. Наведе човчица и закълва.

— Ах, на така мъничката душичка! — разнежиха се момичетата.

Донесоха му и водица в чашка по рисуване. То си пийна. Сложихме го както си е с жилетката на чина на Валя. Поразмърда се, изчирика, унесе се и заспа. Ами, ако се разшава в часовете?

— Пъзли такива — изсмяхме се ние на момчетата, защото страхът си беше техен.

Би звънецът и влезе учителката по география. В стаята — идеална тишина. Тя ни похвали. Изпита Пламен и Тошко. Проблеми нямаше. Като започна новият урок и учителката взе да пише плана на черната дъска, то се събуди и подскочи в жилетката. И като почна

да си пее, да си пее...

— Какво става тук? — ядоса се госпожата. — Каква е тая свирка? Дайте я тук.

Ние се размяхме. Ама не защото се е ядосала, а задето мисли, че има някаква свирка.

— Как смеете да ми проваляте урока! Значи вие...

Изобщо стана една... Излезе си и ни остави последната точка да си я научим сами. Ние ще си я научим, не сме за една точка, ама няма да е само това. Ще се оплаче на класната, тя — на директора — той — на родителската среща и кой знае каква ще се забърка...

През междучасието си свикахме народно събрание на класа. Какво да го правим това пиле? Имаме още часове. Решихме с кон-сенсус — ще го спасяваме и това е. В името на един спасен живот човек може да преживее всякакво наказание, нали!

След втория звънец — пак идеална тишина. Имахме изобразително изкуство. И пак похвала от учителката. Наредили сме блокове, бои — примерни сме. Някой си беше забравил блока — дадох му лист. Рисуваме — като художници. Но към средата на часа врабчо пак се наспа и записука.

— Много сте го увидели, деца. То не може да живее така. Затова се сърди. А защо сте го взели?

Онемяхме. Учителката ни гледаше и мълчеше. Никак не се разбираше от това мълчание какво ще последва. Ние заговорихме бързо един през друг как сме го намерили и как, и как...

— Лоши момчета, значи са му счупили крачето? А вие никога ли не сте вдигали прашка срещу птиче?

Ние, момчетата, замълчахме. Но момичетата се опитаха да ни защитят:

— Те, момчетата, госпожо, го спасиха!

Какви момичета сме имали!

Учителката извади от шкафа една дълбока паничка.

— Ето, сега ще влезеш в гнезденце — каза тя, постла някакво меко парцалче и извади пилето от жилетката. Захлупи го с едно капаче, но му остави отвор да диша.

— Нарисувайте си спокойно рисунките. Като свършат часовете, ще ви го дам. Нали така е най-добре?

Отдъхнахме си и се хванахме за четките. Рисуваме и все поглеждаме учителката. Колко била красива! С едни такива големи черни очи и лъскави коси. Усмивната и въобще — хубава, хубава.

От време на време то пак се обаждаше: „джив-джив“. И четките се плъзгаха леко, леко, и цветовете преливаха пъстри, вълшебни...

Когато свърши часът, учителката каза:

— Днес нарисовахте най-хубавите си рисунки, защото по едно птиченце беше запяло у всекиго от вас...

Телефонна серенада

- Лина, ти ли си?
— Аз съм, кой се обажда?
— Познай, де!
— Не мога да позная, кой е?
— Стар, приятел. Забравен или не, може би...
— Моля ви се, ще затворя телефона.
— Аз пак ще позвъня.
— Още веднъж ви моля...
— Добре, Линче, Ицо Фантома съм, ако си спомняш...
— Какво?! Наистина ли?
— Самата света истина.
— Боже, милион години минаха... как ме намери?
— С питане до Цариград се стига. Кога ще ме поканиш на кафе, да се върнем в миналото славно.
— А дали е удобно да те каня вкъщи?
— Съвсем е удобно. Знам, че си останала сама. Къде живееш също знам.
— Бре, много си ме проучил!
— Човек остава верен на себе си. Нали си спомняш разузнаваческите ми способности...
— Е, кажи тогава какво знаеш за досието ми.
— По телефон компромати не се разкриват. Само очи в очи, дете мое.
— Все същият си, дявол да го... Побелял ли си?
— А ти?
— Риба стара има ли? Ами, ако все пак те разочаровам?
— Няма такива работи. Кога да дойда? От мене — шампанското, от тебе — туршиятката. Да се потопим в спомените бурни. Ресторант Казиното да ти говори нещо?
— Ах, Ице, кога беше? Седяхме до среднощ и потанцувахме в това Казино и после се бухнахме в морето да се разхладим. Мама щеше да ме...
— Всички си падаха по тебе, Линче, ама баш Ромео беше Фантома, нали?
— Ах, Ице!
— Пазиш ли си летните кънки?
— Ами, изпотрошиха ги децата.
— Язък, щяхме да извъртим по някое кръгче в Морската градина.
— И след сто години ще си същият...
— Дори и след още сто, когато се преродим с тебе и няма начин тогава да не се вземем. Аз ти бях верен, но твоето изменчиво женско сърце лапна по офицерчето смачкано с лъскавите звездички. Кажи нещо, защо мълчиш?

— Е, стари истории. Ти изчезна някъде по моретата...
— От мъка, от нещастна любов тръгнах да кръстосвам океаните. Дано ме изядат акулите, макар.
— Е, и ти се ожени.
— Линче, дете мое, хайде да не си връзваме кусур, самотни души сме, дай да вземем да си изказваме болките коляно до коляно, кога да дойда? За момиче на твоята възраст е нужен бодигард.
— Каква възраст бе? Ти добре ли си? С цели пет години си по-голям от мене, ако си спомняш.
— Има нещо такова. Ами тъкмо ще отпразнуваме моите седемдесет. Кога? В събота? Идеално, детето ми. Повреден ти е звънецът? Аз ще го поправа. Ще свирна под прозореца ти „Моята мечта, моят блян си ти“. Помниш ли? Боже мили! Кога ще дойде тая събота? Днес е още петък...

Около четирите ъгъла на масата

Събрали са се стари приятелки на едно кафе с икономичен кекс. Водят се задушежни разговори около всеки ъгъл на масата.

ПЪРВИ ЪГЪЛ

— Ами оженил се той за една, ама тя избягала с някакъв италианец и му оставила детето. После се запознал с някоя разведена, и тя с дете и се събрали. Заживели си, гледали си трите деца...
— Нали бяха две?
— Ама те си преродили друго, нали казах.
— Не си казала.
— Ти не слушаш, бе Миче.
— Загледах се в плетката на блузата ти — несигурно отвърна Мичето.
— После ще ти обясня плетката, много е лесна. Добре, ама първата му жена умряла от ..., забравих от какво.
— Дето избягала с италианеца ли?
— А, не, той преди това бил женен за една друга. Тя умира. И момичето какво да прави — отишло при баща си.
— Кое момиче?
— Това от първата му жена, де, що не слушаш, много си разсеяна. Прибрали и това момиче и си отгледали...
— Петте деца, разбрах.
— Що пет, ма Миче?
— Пет горе, пет долу, все то. Да са им живи и здрави.
— Бе то си е така, дето викаш...

ВТОРИ ТЪГЪЛ

- Разбиваш две яйца с чаша захар.
- А цяла чаша, на нашата възраст много сладко не е хубаво.
- Е, непълна я сложи. Разбиваш яйцата със захарта. Много икономичен сладкиш, и с едно яйце става. Няма масло, няма мляко.
- И без масло ли?
- Да бе... Разбиваш яйцата със захарта, значи...
- Ти ми кажи продуктите да ги запиша, докато ще ги разбиваш тия яйца?
- Е, както знам, така казвам. Ти като искаш по готварска книга, прави си от там кекс с шест яйца и две пакетчета краве масло...

ТРЕТИ ТЪГЪЛ

- Ах, да ви кажа, срещнах оня ден Виола, оная от „б“ клас, красавицата.
- Дето на всяка манифестация развяваше коси като самодива с бяла туника на една джипка.
- Всичките момчета бяха влюбени в нея.
- Пък сега да знаете на какво прилича. Едни оредели косици, червеникавобелезникави, лицето ѝ сбръчкано като печена ябълка, то и аз не съм по-горна, но барем не се имах за красавица. И зъби „де има, де няма в устата си, пък какви бели бяха някога — като се засмее, дето се вика — бисер рони. Горката.
- Що да е горката? Как я помни целият град? С бялата туника и с развените коси като богиня антична. Ангел господен. Айде де!

ЧЕТВЪРТИ ТЪГЪЛ

На четвъртия тъгъл две души вече дремеха над полуизпитото леблебиено кафе.

Нагости

- Раче, ще ходим ли у Вескини?
- Ще ходим, Маре, поканила ни е жената. За утре ли беше?
- За утре. Аз съм си записала, щото си записвам...
- А, то и аз до календарчето съм си сложила едно тейфтерче. Хайде към два часа, по-ранко, че да се приберем по светло.
- Ами хубаво, Раче, мини да ме вземеш, по ти е да път. Към два без четвърт.
- На следващия ден старите приятелки се премениха отрано. Рачето си облече кашмирената рокля, дето си я ши за един Осми

март. Марето си сложи пепитеното костюмче. Тоз пепит — перещ, гладиш, овехтаване няма!

Зачака Рачето. Зачака Марето. „Това Раче уж каза, че ще мине навреме“. „Това Марче каза, че ще мине навреме“. „Е, Радке, много става вече“, „Е, Маро, на нищо не прилича“.

„Санким Радка като ученичка малко ли закъсняваше! Звънецът бил, тя едва се влачи“ — мърмореше си Марето.

„Таз Мара чунким не я знам колко е от бързите. Туткава си беше, такава си остана“ — мърмореше си Рачето.

Телефонът дава заето. Другият също дава заето.

— У, не стига, че закъсня, ама и си се разприказвяла по тоз телефон!

— Че аз тебе търся.

— Кво ще ме търсиш, нали аз тебе чакам.

— Тъй ли? Нали ти щеше да минеш край нас?

— Бе нали се разбрахме ти да минеш!

Замисли се едната, размисли се другата. Кой прав?

— Виж кво, Маре...

— Виж кво, Раче, що да се разправяме на вятъра? Няма смисъл.

— Тъй, ами, да тръгваме. Че Веска сигур е турила кафето вече.

Всяка да тръгне и ще се намерим у тях. Хайде.

— Хайде.

Есенна среща

На свободна седалка в автобуса седна мъж на възраст. До него жена, също на възраст. Той се загледа в нея. Още веднъж. И пак.

— Мичона, ти ли си?

— Добчо, Добромире!

— Къде се изгуби, Мичонче, мињонче?

— Такава ти беше фирмата, нали? — всеки се губи някъде по живота, нали знаеш, Доби! Откога не сме се виждали — от сто години.

— Първа езикова не се забравя!... Какъвто бях луд, задължиха ме да седа до теб на чина, че да ме възпитаваши, дано закротнея. Пък и аз не виждах даскалите, ами все тебе гледах.

— Е, младежки работи, Добчо.

— А бе младежки, ама се помнят цял живот някои такива.

Изгубих те, пък все съм си мислел за тебе.

— То и аз...

— Знаех си аз, как да не съм знаел, че и ти...

— Минали работи. Как живееш?

— Ами... изпратих бабата, сега съм сам. А ти?

— Същото като тебе. Деца имам, Добчо.

— А, то деца и аз имам, ама те живеят за тях си. Утре ще ходя на лозе, Миче. Онова лозе, дето се събирахме, преди абитуриентската, помниш ли?

— Как няма да помня. То ...

— Хайде да те вода пак.

— То и аз имам лозе, Добчо.

— Ама моето грозде е по-сладко.

— Все същия си... Трябва да слизам.

— Че да взема и аз да сляза с тебе, да се поразтъпча.

Автобусът спря. Побелелият кавалер слезе енергично и галантно подаде ръка на дамата си.

Лимонът

На едно телевизионно състезание беше събрал кураж да излезе на арената представител на третата възраст. Поднесе куража си облечен в старички, поизбелели дрешки, но изгладенки от бабата му. Една прошарена глава съумяваше да защити и паметта, и находчивостта на своята възраст.

След сполучливите отговори дойде ред на лаврите. Аплодисменти в залата, поощрение от водещия. И нашият човек се окуражи още повече. Сипна се в кошницата му, с която беше тръгнал. Някога, в тоталитарните времена, от които той идваше в тези, объркани за него нови ери, наградите бяха символични — някой том на др. Тодор Живков, грамота похвална. Да си помислиш за парична награда? Че да те приемат за алчен капиталист?

Но в новите времена възпитанието да масите тръгна в друга посока. Парата преди всичко! Девиз, който в добрите татови времена би звучал скандално! Ти, човекът с най-висши социалистически добродетели да бъдеш сребролюбец? „Не“ с три удивителни!!!

Нашият състезател обаче, показва, че се е превъзпитал съобразно „промяната“. Отброяваха му една, две, три, шест, десет, петнайсет десетачки, той — не, та не!

— Малко са, още дайте! — викаше той като същински мръсен капиталист. И като на себе си шепнеше: „Десет бурканчета кисело мляко, двадесет, трийсет бурканчета, и половинка сиренце, може и маслинки за облажаване доволно, че и някой кремвирш...“

Сумата се увеличавяше, но нали човешкото око е ненаситно, както е рекъл оня, нашият човек не прие да пресекат наддаването и да си получи спечеленото.

Водещият рече по едно време, че лимитът му е изчерпан. Или да вземе тези пари, или ще отворят с въпросния ключ клетката, чийто номер е посочил първоначално късметлията — т. е. парите или късмета!

— Ключът! — отсече третата възраст.

А късмети имаше примамливи: разни сонита, хитачита, почивки в чужбина — което струваше много повече от досега спечелените пари. Но имаше и дреболии всякакви. Уловки.

Отключиха съответния заветен номер и извадиха листчето вездесъщо. На него пишеше: „ЛИМОН ЕДИН БРОЙ“.

Васко Смахнатото

Васко Смахнатото му викат. И такова си е, горкото. Живее с баба си, никой не знае нищо за родителите му. Погажда се с хората Васко. Семки продава, хартия от кашони събира. Има си своя философия за живота, непонятна за смахнатото ни общество.

— Един приятел ми поиска една пара на заем — споделя Васко. — Като ми ги върне, ще си ги направя на долари. Той ми каза, че щял да ме вкара в някой бизнес.

— Ще има да чакаш да ти ги върне — подсмиват се сеирджии около му.

— Той е добър — усмихва се Смахнатото. — Добрите дават. Лошите крадат.

Васко клати глава, уверен в простичката си непоклатима теза.

ПРОБЛЯСЪЦИ

— Васко, ти откачен ли си? — задява го постоянното обкръжение на Васко Смахнатото.

— Не, бе, аз съм закачен за германската марка. И всички сме били закачени. Един приятел ми каза — мъдро обяснява Васко. — Когато ни отвържат, всички ще станем откачени.

ХАВЛИЯТА

— Забравих си хавлията на плажа — тюхка се Васко. — Ама аз знам на кое място беших. Утре като отидем, ще си я намеря.

Смях в залата. Васко не може да чатне защо се хили тайфата край него.

— Кой ще ми я вземе, бе? Защо да ми я свият, тя беше отвита. Те нали си имат. Видях — всички си имаха хавлии, що им е моята?

БЛАГОДЕТЕЛ

Васко нерешително наднича в супера.

— Щото сега нямам пари, ама може ли да вляза? И обяснява, че искал да купи “фафличка” за едно циганче, дете просело, ама „един черен таков“ му обирал парите. Та Васко иска да го зарадва, но днес валяло и „не мога да продавам семки“. Момичето от щанда

му подава две вафлички — едната за него — благодетеля. Той отвърща на продавачката с пакетче семки...

КЛЮЧЪТ

— Изгубих си ключа и сега се страхливям — унило обяснява Васко. — Който го намери, може да влезе да ме обере.

— От къде ще знае, че е твоят ключ?

— Ами кой не го знае Васко Смахнатото. Отидоха ми съкровищата!

Наострят се уши: какви ли ще са тия богатства Васкови? Ами, рапанче от един приятел, лимки от децата, „темеширчета“ шарени, камънчета бели. И едно радио на баба му, ама той не го ще — аман от „драги слушатели“.

Децата му подават ключа — направили са си шега. За благодарност той им подава шепа семки — нали са добри приятели, намерили му ключа.

ТЪМНОТО И СВЕТЛОТО

— Тъмното е лошо, светлото е добро. Не могам да спя на тъмното.

— Ами остави си лампата да свети — Съветват го приятели верни.

— Да, ама като затворя очи — обяснява Васковата логика. — На светлото се правят хубави неща, пък на тъмното ходят бандитите. Само на светло искам да живеям и да бъда светъл човек.

КОГА ЧОВЕКЪТ Е ЧОВЕК...

Васко не дава на вересия и казва на децата:

— Вие си имате майки и бащи, те ще ви дадат парички и тогава.

— Че ти нали си имаш баба, защо работиш? — удря контра кварталната банда.

— Щото съм пълновластен — (т.е. пълнолетен) — отговаря Васко. — Всеки пълновластен трябва сам да печелва и да се храни. Тогава е човек! И аз печелвам и давам на баба да купува хляб.

Сезониспедагогическиподдтекст

ЛЯТО

Тони е на екскурзия с мама и татко. Бащата опъва палатката, мама приготвя месото за печене. Двамата с мама духат да запалят огъня.

Тони стои настрана и чака. Похапва си добре. После поисква татко да му надуе балон, а мама да му събере камъчета за прашката. Лениво се цели, но му омръзва. Исква си топката. Мама му я изважда от раницата, татко му я надува, че е спаднала. Тони започва да ритва, но му доскучава — много е тежка тая топка... Започва да скубе косите на мама за развлечение и разваля прическата ѝ. После дръпва вестника на татко, в който той се е зачел, мама го погалва, татко само измучава нещо. Тони хленчи — защо са дошли на тая гола поляна, никак не е удобна. Вкъщи има телевизия и видео...

ЕСЕН

Маминото чедо Тони е пригласено за училище с всичко ново, новеничко — от пиле мляко. Едничка рожба на мама и тате, на баба и дядо, на леля и свако, на вуйчо и вуйна. Днес, мама му купува закуска да не се блъска по опашки, утре баба му носи баничка топла, пък, ако иска — може да си купи и каквото му душа сака.

Но Тони не беше детето-чудо, а детето-проблем на учителката. Той заявяваше: „Букварчето не иска да чете, химикалката не иска да пише“. А майка му обвиняваше училището, че отнема детството на децата. Нейното чедо трябва да има свобода, а учителката е длъжна да го ограмоти, нали затова ѝ плащат!

И в по-горните класове химикалките не искаха да пишат, пергелите да чертаят. Само мама бдеше над него и го успокояваше, че „те“ са лоши другите, завиждат му, мразят го, но те с татко ще им дадат да разберат...

ЗИМА

Люта е баба Зима. Вейт бури, хали. Но майчето на Тони е на стража в училищния коридор. След часовете детенцето ѝ чака мамичка да го облече, му върже шал да устата, да му нахлупи шапката, че вълн дърво и камък се пука от студ! Оплаква се на мама, че през междучасието децата го замерали със снежни топки и му викали „мамино синче“, защото стоял настрана и се пазел да не го настигнат белите топчици, с които децата весело си играели. Мама го посъветва да не излиза навън, а да си стои в стаята и да се оплаче на класната.

ПРОЛЕТ

Гимназист е вече мамино детенце, учи в частна гимназия. Срещу добро заплащане. Щом може да се плаща за науката — колко му е! Изучи се криво-ляво с помощта на домашни учители и частни уроци.

После отиде в казармата, щото се опита да „влезе“ в университет платен, а не му потръгна нещо, там... Трябваше да отиде войник, такива бяха пустите закони в тая държава! На всяко свиждане родата му носеше любимите лакомства, че тя войнишката храна е една... Оплакваше се войничето — тежали му обущата, тежала му пушката — за нея пък да не говорим... Ако можеше мамичка и татенцето да служат вместо него... То ако можеше...

Морски педагогически песъчинки

Майка с десетинагодишната си дъщеря на плаж. Майката:

— Иди, мама, да ми вземеш едно кафе.

— Ако ми надуеш пояса.

Поясът е готов. Майката подканва момиченцето да си прибере дрехите.

— Ако ме пуснеш да проверя топла ли е водата.

След „проверката“ майката съветва щерка си да легне, да се попече.

— Ако ми дадеш пари за сладолед.

След изблизването на сладоледа, без всякакво „ако“ дъщеричката цопва в морето.

— Още не! Слушай ме — отчаян вопъл майчин с педагогически акцент.

Момиченцето се плези напред вълните, а майката нагъва и прибира дрешките му и отива да изпие едно горчиво кафе...

Три поколения на плажа — майка, баба, внуче. То отива на брега да прави пясъчни кули. Бабата — подире му. Майката:

— Остави го да си играе.

— Ама ако влезе във водата? Ела, ела тука при нас.

— Мама ми позволи.

— Тя майка ти много знае как се гледат деца. Утре ще вземеш да кашляш, дето киснеш във водата.

—Трябва да се калява, за да не настива — категорично възражение майчино.

Детски въпрос към всички лелки и чичковци на плажа:
„Кого да слушам?!“

Момченцето е голямко — 5-6 годишно. Послушно стои край майка си и чака. Тя разтваря сака, вади хавлии, наглася и чадъра, съблича се по бански. Детето ѝ подава надувни атрибути и пак чака. Тя издува бузи, надува и сяда най-после отмаляла. Детето застава кротко пред нея и вдига ръчички. Чака да го съблекат, да му събуят сандалките, да му обуят банските.

Мама прибира дрешки, синчето ѝ подава кофичка и чака. Тя отива до морето и я пълни с вода. Доброто ѝ дете я съзерцава скучно. И чака.

Какъв ли мъж ще стане?

Баба и дядо на плажа с внучето — весело, пъргаво момченце. Насърчават го да играе с други деца. Не притичват да го вдигнат, като падне, а мъдро го съветват да не плаче, да бъде мъж!

В неделния ден то се появи с мама. Дошла е да си почине, да отдъхне, а това хлапе нещо я нервира, отговорността за него я дразни. Скарва му се, шляпва го, то не заплаква, защото е „мъж“. Задават се баба и дядо — родителите на майката.

— Майко, татко, добре, че идвате. Как щях да се справя с тоя човек без вас!

Детето се спуща към тях засияло.

Защо ли баба и дядо възпитават правилно внучето, а не са приложили същите педагогически уроци и към дъщеря си? Въпроси, въпроси — ситни като морски песъчинки...

Пълничко бузесто момченце е на плаж с баба си. На всеки пет минути тя повтаря едно и също изречение — не е ли гладен... Получава все отрицателен отговор, но най-накрая внукът не изтърпява на бабините набези и взема грижливо поднесената голяма мазна баничка.

— Ядеш като мравка. Ще отслабнеш. Сега бананчето, баби.

След къпането:

— Искаш ли нещо за ядене? Има праскови, кроасан или да ти дам пари — иди си купи, каквото ти се яде.

Защо не вижда, че внукът ѝ е порядъчно затлъстял? Като

голяма част от нацията — от мало до голямо...

Под детските крачета пясъкът пари. Детето се разплаква, майката го влачи на буксир и го „възпитава“:

— Стига се глези, че като ти зашия един...

Събува се и тя:

— Ох, наистина пясъкът е много горещ!

Детето:

— Ами заший си един...

— Пък и ще ми отговаряш, вчерашно такова...

А добрият вариант на ситуацията е много прост, родителко българска. Хвани детето за ръчица и речи:

— Хайде да потичаме, така по-малко ще пари пясъкът.

Кажи го с усмивка — това ще е твоят педагогически успех.

Детето се опитва да играе на брега с непознати деца. Връща се раздражено при майка си — другите деца са лоши, взели му лопатката. Мама отива да сее справедливост — т. е. да разпердушини хорските деца.

— Хайде иди на „топлата водичка“, мама.

Но и от минералното „езерце“ синчето се връща разплакано — и там са се сбрали само „лошите“. Родителницата пак се намесва в полза на своето „мамино детенце“ — нарицателно, назовано сполучливо от Любена Каравелова.

Финал:

— Остави ги децата, мама, те са лоши. Стой при мене, двамата ще си играем...

Татко е повел две момчурлячета. Едното му помага да забият чадъра, другото надува пояса. Чевръсто се събличат, скатават и прибират своите и неговите дрехи и залягат като войници. После влизат в морето с разрешението на татко. Той чете вестник, но хвърля око и към тях. Добре плуват!

Излизат и сядат със слънчеви усмивки край баща си. Той им подава по филия, намазана с масло. Толкова е лимитът на семейството! Те добре знаят това и не хленчат нито за сладолед, нито за удоволствия някакви.

Деца на средностатистически българин.

Може би те са бъдещето на нацията?

Њíäüðæàí èå

Все така ще светя 3

Лозницата	5
Палави врабченца, голички краченца...	6
Старецът	7
Белоушко	9
Щъркел шарен, дългокрак...	10
Из божия свят	12
Здравецът	13
Интелектуалци	14
Калинке, малинке...	16
Китайската роза	18
Седефка	19
Не ми е работа	20
Гладиолата	22
Градинският охлюв и Голата охлювица	23
Букет	24
„Олеле, мамо, пчела ме ужили!“	25
Все така ще светя	27
Ние всички...	29

Сънят на Сивия смок 31

Синият кит	33
Гларусът	34
Сънят на Сивия смок	35
Любовта на щуреца	37
Райската птица	39
Ласто, Ласто, Ластовичко...	40
Зеленушка	42
Куку!	44
Лекарят е в отпуск	46
Любов или?	47
Мене ме, мале, змей либи...	49

Калейдоскоп 51

Болярката	53
Капитана	57
Супермаркетът	58
Ти трябва да знаеш истината, мамо!	62
Двама от нашия блок	63
Пепеляшка	66
Трябваше ли да отстъпи?	67
Джив-джив... ..	68
Телефонна серенада	70
Около четирите ъгъла на масата	71
На гости	72
Есенна среща	73
Лимонът	74
Васко Смахнатото	75

КатяБакърджиева

Избожия свят...

(съвременни притчи за малки и големи)

Художник: Сия Николова

Българска, първоиздание

Формат 16/60/80, печатни коли??

Печат:.....